

nt

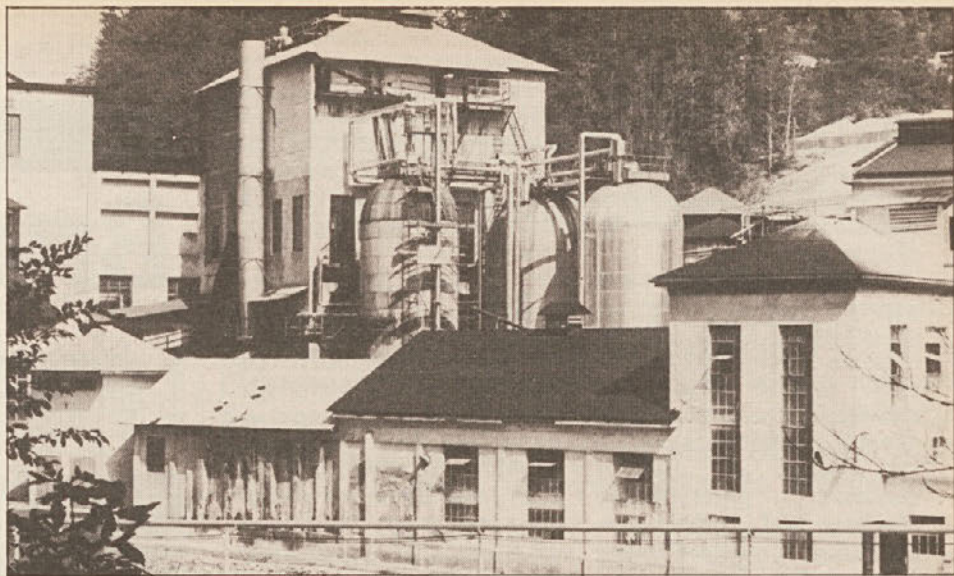
naš tednik

LETO XXXX. Štev. 15 Cena 8.— šil. (200 din)
petek, 15. aprila 1988

Poštnina plačana v gotovini Celovec P.b.b.

Erscheinungsort Klagenfurt/Izhaja v Celovcu

Verlagspostamt 9020 Klagenfurt/Poštni urad 9020 Celovec

Rebrško tovarno „Obir“, ekonomsko zdravo podjetje, hočejo žrtvovati za Magdalen. Odgovornost za to nosijo vsi, ki posredno ali neposredno podpirajo Frühbauerja.

PO TISKOVNI KONFERENCI DR. HALLERJA IN FRÜHBauerJA

Že poje „Obirju“ mrtvaški zvon?

So se pristojni politiki z namestnikom deželnega glavarja Frühbauerjem na čelu ter strokovnjaki celulozne industrije na tihem že dokončno odločili za zaprtje tovarne „Obir“ in preživetje podjetja St. Magdalen? To upravičeno vprašanje se še posebno postavlja po tiskovni konferenci, ki sta jo zadnjo sredo dala Frühbauer in tehnični direktor tovarne „Obir“ dipl. inž. dr. Haller. Predmet tiskovne konference je bila predstavitev študije dr. Hallerja o konceptiji koroške celulozne industrije na primerih Rebrca in St. Magdalen.

Dr. Haller je na tiskovni konferenci poudaril, da podjetje, ki proizvaja samo celulozo, ne more preživeti. Zato se je rebrški strokovnjak nedvoumno zavzel za „integracijski model“, kar pomeni, da bi isto podjetje moralo — poleg celuloze — proizvajati tudi papir. Nadalje je dr. Haller dal vedeti, da bi St. Magdalen kot tako „integracijsko podjetje“ bil gospodarsko bolj perspektiven kakor Rebrca. Na vprašanje, ali se bo podjetje Slovenija papir udeležilo pri Magdalenu in se zato odpovedalo izgraditvi „Obirja“, je Haller odgovoril: „Šanse za to so

ena proti ena.“ Vrh tega je opozoril na boljšo lego, ki jo ima podjetje v St. Magdalenu v primerjavi z „Obirjem“ — zlasti zaradi direktnega priključka na železnico in avtocesto. Je pa seveda poudaril, da se bo kot rojen Rebrčan „z vso silo boril za ohranitev delovnih mest v svojem domačem kraju“.

Vprašanje je le, za katera delovna mesta bo konec koncev šlo — za delovna mesta v tovarni „Obir“ ali pa za nadomestna. Vsekakor je namestnik deželnega glavarja Frühbauer priznal, da se dežela že pogovarja z različnimi podjetniki: tako s takimi,

ki bi morda v tej regiji razširili že obstoječo produkcijo, kakor tudi s takimi, ki bi morda bili pripravljeni ustanoviti nova podjetja. Pri tem je bilo opozorjeno na neugodno lego Rebrca, zato Frühbauerjeva izjava: „Nova delovna mesta neposredno na Rebrci niso zagotovljena.“

V zadevi celulozarne v St. Magdalenu je namestnik deželnega glavarja slej ko prej velik optimist. Prepričan je, da bo uspelo dobiti privatne investitorje za papirnico, ker je trg za papir zelo dober. To je potrdil tudi dr. Haller. V zadevi Rebrca pa je Frühbauer izpostavil, da Slovenija papir noče investirati v papirnico, ker je v njeni domači državi dovolj papirne indu-

Kriv ni samo Frühbauer

Frühbauer je velik optimist. Že doslej je bil v svojem optimizmu trmast. Tako trmast hoče ostati tudi v bodoče.

Že doslej je stala njegova trma plačevalce davkov milijarde, in tudi v bodoče bo ta trma za plačevalce davka drag špas.

Kajti na zadnji tiskovni konferenci je ponovno izrazil svoje nepremagljivo prepričanje, da bodo za Magdalen konec koncev le napačni sončni dnevi. Na drugi strani pa na isti tiskovni konferenci spet ni hotel garantirati zadostne letne proizvodnje v beljaški tovarni.

In medtem, ko pridiga za „Obir“ gospodarnost, financira svoj beljaški fiasko z — našimi — milijardami.

Toda: za krivično ravnanje z „Obirjem“ ne odgovarja samo Frühbauer. Odgovarjajo za to vsi, ki Frühbauerja podpirajo, posredno ali neposredno.

Takih je več ter v vseh treh deželnozborskih strankah. Bojim pa se, da bo marsikatera žrtev te politike to že kmalu pozabila.

Najkasneje pri naslednjih volitvah.

-Kuj-

strije. Zato je dejansko skušal potisniti črnega Petra lastnikom in poslovodstvu „Obirja“.

Lado Hajnžič (KSOO): „Moralna klofuta za vse, ki se zavzemajo za ohranitev Obirja“

K izjavam Frühbauerja in dr. Hallerja je zavzel stališče tudi podpredsednik Kluba slovenskih občinskih odbornikov (KSOO) in občinski odbornik EL Železna Kapla Lado Hajnžič. Med drugim je poudaril, da lahko reši podjetje „Obir“ samo se še konsekventno protestno ukrepanje vseh prizadetih in pristojnih. Nadalje je Lado Hajnžič izrazil svoje razočaranje nad izjavami dr. Hallerja: le-te „pomenijo za vse, ki se zavzemajo za ohranitev „Obirja“, moralno klofuto“, tako Hajnžič v izjavi za tisk.

Evropa ali vzhod — kam sodi Jugoslavija?

Korespondent raznih avstrijskih medijev iz Jugoslavije, Gustav Chalupa, je v četrtek, 7. aprila, govoril v Celovcu o položaju Jugoslavije v Evropi. Organizatorja, Europahaus v Celovcu in koroška Kleine Zeitung, sta v zadnjem trenutku še hotela odnesti vsaj senčico Gorbačovega obiska v Jugoslaviji in sta temu primerno prikrojila tudi naslov.

Tudi Chalupa je svoje predavanje začel z Gorbačovom oz. njegovim nedavnim obiskom v Jugoslaviji in menil, da je ta obisk ponovno potrdil, da sta reki Sava in Drina v bistvu še vedno ločnica med zapadno (evropsko) in vzhodno poloblo v Jugoslaviji in da se prepad med tema bregovoma veča in veča, da pa Jugoslavija živčno bedi nad svojo samostojnostjo. To tezo je skušal potem v referatu okrepiti na primer s tem, kako vidni politiki, na primer bivši zunanji minister Dizaderevič in njegov naslednik Lončar, iz različnih stališč in izhodišč pojmujejo Evropo in mesto Jugoslavije v njej. Lončar, tako Chalupa, je brezdvomno naseljen na zahodnem bregu Drine.

Najhuje tepejo Jugoslavijo prav gospodarske težave, katerim so se pridružili še nacionalni antagonizmi. Pri vsem tem se kaže neeficaknost jugoslovanskega sistema. Vprašanje pa je, ali bo dolgoročno prevladala zagovorniki tržno usmerjene gospodarske linije in s tem liberalne politike ali pa v vsakem pogledu dogmatični blok. Chalupa meni, da bo Jugoslavija morala spremeniti gospodarski sistem, če hoče biti polnovredno vključena v evropski prostor. Če že od Evrope zahteva, da ji pomaga, potem mora tudi sama prispevati svoj delež.

Predavatelj je spregovoril o gospodarski vključenosti Jugoslavije tako v Evropsko gospodarsko skupnost kakor tudi v Comecon (vzhodni gospodarski sistem) ter njeno sodelovanje v EFTI in je ugotovil, da se EGS dobro zaveda

velike posredniške funkcije Jugoslavije med njo in Sovjetsko zvezo ter nevrščeni državam. Zato tudi tako velike ugodnosti, ki jih EGS nudi Jugoslaviji. Treba pa je tudi vedeti in videti, da je Jugoslavija imela z vsemi evropskimi državami (Izjema je občasni Francija) dobre meddržavne obnose, za kar je poskrbel že Tito.

Najhuje tepejo Jugoslavijo prav gospodarske težave, katerim so se pridružili še nacionalni antagonizmi. Pri vsem tem se kaže neeficaknost jugoslovanskega sistema. Vprašanje pa je, ali bo dolgoročno prevladala zagovorniki tržno usmerjene gospodarske linije in s tem liberalne politike ali pa v vsakem pogledu dogmatični blok. Chalupa meni, da bo Jugoslavija morala spremeniti gospodarski sistem, če hoče biti polnovredno vključena v evropski prostor. Če že od Evrope zahteva, da ji pomaga, potem mora tudi sama prispevati svoj delež.

-wafra-

Mladina vse manj obvlada madžarščino!

NAŠ TEDNIK: Vi ste župnik v Unterwurtu in Oberwurtu. Kakšen je status madžarščine v teh dveh farah?

GALAMBOS: Unterwart je skoraj docela madžarski in tam je cerkveni jezik seveda madžarščina. Pa že tu opažamo, da mladina vse manj obvlada madžarščino oz., da se vse slabše izraža v njej. Krivdo za to pa je treba iskati v tem, da madžarščine ni v šoli. Oberwart pa je bolj pisan. Tu imam vsako nedeljo mašo za Madžare, ker tukajšnji župnik ne zna jezika. Tudi madžarske pogrebe opravi jaz.

NAŠ TEDNIK: Ali primanjkuje madžarskih duhovnikov oz. ali ni naraščaja?

GALAMBOS: Madžarskih duhovnikov oz. duhovnikov, ki znajo madžarsko, je dosti v škofiji, vendar sva le dva na madžarskih farah, ostali so na nemških farah. Kar zadeva naraščaja, trenutno lastnega ni dosti, pač pa prihajajo duhovniki iz Madžarske oz. madžarski duhovniki iz Sedmograške

Začaran krog brez izhoda!
Franc Wakounig

Brez vrtcev in pole je ogrožen obstoj Madžarov!

Svečano so gradiščanski Madžari praznovali v soboto, 9. aprila 1988, 20. obletnico svoje osrednje kulturno-politične organizacije — Gradiščansko-madžarskega kulturnega društva, ki je seveda priznana za stopstvo te narodne skupnosti.

Skupaj z madžarsko narodno skupnostjo so dvajsetletnico praznovali madžarski ambasador na Dunaju, gradiščanski deželni glavar Sipötz, poslanec Karel Smolle, predstavniki obmejnih madžarskih komitatov in predstavnik urada zveznega kanclerja dr. Holzinger.

Na programu je bila popoldan v Oberwurtu otvoritev likovne razstave del gradiščansko-madžarskih umetnikov (fotografov, slikarjev, rezbarjev) s slavnostnim sporedom in kulturno-umetniški večer v Unterwurtu.

Na svečani južini, na katero je vabil madžarski veleposlanik, je le-ta uvodoma čestital društvu za vse delo, ki ga je doslej v dveh desetletjih opravilo za madžarsko narodno skupnost in posebej je izpostavil njen pomen in pa tudi nemške narodne skupnosti na Madžarskem za okrepitev in po-

glbitev dobrih in prijateljskih odnosov med Avstrijo in Madžarsko. Deželni glavar Sipötz pa je pri južini priznal, da je dežela veliko zamudila pri ohranitvi madžarske kulture in jezika v deželi, a da se zadnja leta to izboljšuje. To da je tudi zasluga dobre klime med državama in deželo ter komitati. To klimo tolerance je treba ohraniti.

Poslanec Smolle je v govoru zapustil raven idile in „je itak vse v redu“ in je ugotovil, da položaj Madžarov sploh ni tako rožnat, kakor ga uradni predstavniki preradi predstavljajo in slikajo. Če ne

Sipötz: Društvo kakor KHD na Gradiščanskem nima baze

Pred meseci se je na Gradiščanskem ustanovilo društvo, ki se zgleduje po koroškem hajmatdinu oz. ima njemu sorodne intencije. Kar so za KHD koroški Slovenci, so za to društvo očitno Hrvati, Madžari in Romi. Društvo med drugim zahteva etnični proporc, podobno kakor vlada na Južnem Tirolskem.

Med proslavo dvajsetletnice osrednje gradiščansko-madžarske organizacije v soboto, 9. aprila, je gradiščanski deželni glavar Sipötz odgovoril na nekaj vprašanj Našega tednika.

NAŠ TEDNIK: Kaj ustanovitev tega društva pomeni za Gradiščansko in politiko dežele do narodnih skupnosti?

SIPÖTZ: Povsod so ljudje, ki zastopajo radikalna stališča. Ta skupina pa je, verjemite mi, nepomembna. Mi imamo drugačen zgodovinski razvoj kakor vi na Koroškem, mi nismo imeli aberkampa in nismo imeli partizanskega boja.

NAŠ TEDNIK: Kaj pa, če bo ta skupina postala tako vplivna, da

bo začela diktirati politiko do narodnih skupnosti?

SIPÖTZ: To se ne bo zgodilo, besedo vam dam. Mi vemo, da je proponent te skupine zelo na desnem krilu in društvo na Gradiščanskem nima baze.

NAŠ TEDNIK: Položaj Romov na Gradiščanskem oz. v Avstriji je hud. Kaj nameravate na Gradiščanskem ukreniti, da bi Romi prišli iz družbenega geta?

SIPÖTZ: Po drugi svetovni vojni se je večina Ciganov integrirala v družbo tu ali pa na Dunaju. Cigani imajo drugo mentaliteto in se zelo težko znajdejo v današnji družbi, v kateri vlada močan „Leistungsprinzip“. Zato so bolj številno odvisni od socialne pomoči. To je treba vedeti.

Odlučno je Sipötz v razgovoru zavrnil zahtevo po etničnem proporcju za narodne skupnosti na Gradiščanskem in je tudi obljubil, da bo napravil vse, da „na Gradiščanskem ne bojo zavladale koroške razmere v etničnih odnosih“.

Franc Wakounig

Deželni glavar Gradiščanske Sipötz v pogovoru z našim državnozbornim poslancem Smolletom, ki je na prireditvi spregovoril in opozoril Avstrijo, da ne sme pozabiti na svoje narodne manjšine in da jih mora primerno podpirati in pospeševati njihov razvoj.

bo bistvenega narejeno za madžarski jezik in če ne bo bistvenih izboljšav, potem se lahko zgodi, da bo že 25-letnica društva hkrati najvišja obletnica. Toleranca sama, tako Smolle, je premalo, dati je treba pogoje za obstoj. In če danes govorimo o vstopu v Evropsko skupnost, potem država ne sme pozabiti na narodne skupnosti, kajti Evropa je tudi kontinent narodnih skupnosti in majhnih narodov in v njih se izraža njena identiteta.

Na otvoritvi razstave pa je madžarski ambasador posebej poudaril potrebo in važnost pouka v materinščini za Madžare na Gradiščanskem in Nemce na Madžarskem, kar je med drugim ugotovila tudi meddržavna komisija. Deželni glavar pa je, podobno kakor pri zdravljici pri južini, dejal, da bojo Madžarom dali enake pravice kakor jih imajo Hrvati, če bo to zaželeno.

Kot nepomembno za ohranitev manjšinskega jezika in kulture pa ocenjuje Sipötz dvojezične table ali pa uradovanje v jeziku narodne skupnosti. Priznal pa je, da bo treba izboljšati šolsko-izobraževalno ponudbo za madžarsko narodno skupnost.

V imenu urada zveznega kanclerja je spregovoril dr. Holzinger in predvsem hvalil pomen sosveta za madžarsko narodno skupnost. Med gosti, ki so se udeležili slavnosti, so bili tudi predstavniki Madžarov v Sloveniji.

Franc Wakounig

Kakor smo že poročali, je pred nedavnim izšla knjiga „Leben lassen ist nicht genug — Minderheiten in Österreich“. Izdal jo je Reinhold Henke od ORF, do besede pa so prišli tudi predstavniki narodnostnih skupin sami.

Za koroške Slovence sta napisala prispevek dv. sv. dr. Valentin Inzko („Sistematična germanizacija“) in Rado Janežič („Zgodovina slovenskega tiska na Koroškem“), gradiščanske Hrvatice zastopa dr. Herbert Gassner, gradiščanske Madžare prof. Ludwig Szeberenyi, Čehe-Slovake Franz Anton Buchal, Cigane Erika Thurner, Jude pa predsednik Judovske verske skupnosti dr. Paul

Bogat informacijski vir o avstrijskih narodnih skupnostih

Grosz. Nadaljnji avtorji so: univ. prof. Anton Pelinka („Skoraj zamujena šansa“), univ. prof. Feliks Ermacora („O pravici do zaščite manjšin“), dr. Bruno Kreisky („Moja filozofija manjšinske politike“) in Karl Gruber („Med Titom in Trumanom“).

Zanimiv prispevek je napisal tudi deželni glavar Silvius Magnago, ki se ukvarja z nevarnostjo politike v kloroformu na primeru Južne Tirolske. Bralec ima tako dobro priložnost, da primerja manjšinsko politiko v Avstriji in na Južnem Tirolskem — oz. da spozna dvojni obraz avstrijske manjšinske politike.

Odlučitev za izdajo knjige „Leben lassen ist nicht genug — Minderheiten in Österreich“ zasluži vse naše priznanje. Reinholdu Heinkeju je uspelo prikazati dokaj stvarno in objektivno, a zato nič manj angažirano sliko vseh narodnih manjšin v Avstriji. Ne zadovolji se s standardnimi, pogostokrat precej klišejastimi izjavami o raznih naših vprašanjih ter dogodkih v preteklosti in sedanjosti. Njegov diferenciran pristop je prijeten, ker mu kljub temu ne manjka osnovna izpoved: da je namreč narodnostno vzdušje na Koroškem do Slovencev predvsem negativno, uradna manjšinska politika uradno restriktivna in nenazadnje asimilacijska.

Vrhu tega je knjiga napisana v lepo razumljivem jeziku, brez nepotrebno kompliciranih formulacij ter brez praznega besedičenja. Zato smo prepričani, da je ljudje ne bodo samo pridno brali, temveč da bodo tudi pripravljeni sprejemati njeno vsebino kot bogat informacijski vir.

Za koroške Slovence sta napisala prispevek dv. sv. dr. Valentin Inzko („Sistematična germanizacija“) in Rado Janežič („Zgodovina slovenskega tiska na Koroškem“), gradiščanske Hrvatice zastopa dr. Herbert Gassner, gradiščanske Madžare prof. Ludwig Szeberenyi, Čehe-Slovake Franz Anton Buchal, Cigane Erika Thurner, Jude pa predsednik Judovske verske skupnosti dr. Paul

Škoda le, da vsebuje knjiga tudi nekaj večjih in manjših nekorektnosti. Da navedem samo dve: Vloga samostojnega volilnega gibanja koroških Slovencev — bodisi na občinski in deželni ravni bodisi na področju strokovnega zastopstva — je na vsak način hudo zanemarjena.

Več ko tristranski zapis o slovenskem tisku na Koroškem pa je tako enostranski

in površen, da nikakor ne more biti v ponos časnikarju, ki naj bi se trudil za stvarno in objektivno pisanje. V bistvu opisuje avtor samo svoj list, drugih pomembnih publikacij (npr. Nedelja, občinski listi, morgen/jutri, Zvon, mladje, Družina in dom, Otroci božji, Kladiivo) sploh ne omenja, Našega tednika pa se „usmili“ v enem stranskem stavku.

Ne gre nam za kako užaljenost. Prej bi moral biti avtor hud na samega sebe — in na svoj neodgovorno mačehovski odnos do bogate tiskovne tradicije koroških Slovencev. Zato je izdajatelj Henke tudi obljubil, da se bo v drugi izdaji ta nekorektnost pošteno popravila.

Prejšnji četrtek je bila predstavitev knjige v dunajskem tiskovnem centru Concordia, pri kateri je med sodeloval dr. Valentin Inzko; njegov prispevek v knjigi je obširen, zelo informativen in objektivni.

Prihodnji ponedeljek, 18. aprila, ob 18.00 uri, pa bo sta vabili na predstavitev knjige Mohorjeva založba in KKZ.

Knjigo bo ob navzočnosti avtorja prezentiral Horst Ogris, urednik ORF Celovec — slovenske oddaje. Pri predstavitvi bo sodeloval soavtor Valentin Inzko. Vsi prisrčno vabljeni.

JANKO KULMESCH

Prvo zasedanje šolskega pododbora: 12:1

Z ostro konfrontacijo med 12 poslanci večinskih strank in našim poslancem Karlom Smolletom se je pričela prva seja šolskega pododbora v parlamentu. Proti sklepu glavnega šolskega odbora, ki se je izrekel za enakopravno obravnavo iniciativnega predloga treh strank in peticije našega državnega poslanca, je hotel pododbor degradirati peticijo in jo obravnavati „po potrebi“ na koncu seje. Tako je bilo vzdušje v pododboru od prvega trenutka naprej zelo napeto.

V tako imenovani „generalni debati“ so odborniki treh strank deloma zelo krčevito poudarjali potrebo po reformi manjšinskega šolskega zakona. Nihče izmed njih pa ni našel stvarne pedagoške utemeljitve za iniciativni predlog treh strank, tako da so se prispevki omejevali na splošne ugotovitve; zakon iz leta 1959 da je zastarel ter da vidijo v predlogu treh strank reformo, ki bi odgovarjala napredkom v avstrijskem šolstvu.

Eno uro in četrť je trajal prispevek našega državnega poslanca Karla Smolleta. Zelo obširno je podal stališče obeh osrednjih organizacij ter številnih strokovnjakov, ki se že leta bavijo z manjšinskim šolskim vprašanjem. Konfrontiral je pododbor s številnimi protesti uglednih in kompetentnih institucij, tako npr. rektorske konference avstrijskih univerz, številnih fakultet iz Nemčije ter osebnosti iz vseh političnih taborov. Poudaril je strokovno in konstruktivno delo strokovne komisije pri zveznem ministrstvu za pouk ter, da je prišla komisija razen v treh vprašanjih tudi do konsenza s slovensko narodno skupnostjo. Pozval je ministrinjo Hawlicekovo, ki je bila pri pogajanjih prisotna, da požiivi komisijo, ki naj bi rešila tudi ta tri vpraša-

nja. Ostro je obsodil Smolle, da iniciativni predlog ne upošteva vmesnega poročila tudi v tistih točkah ne, ki so bile od strokovne komisije soglasno sprejete.

V drugem delu razprave, v tako imenovani „špecialni debati“, je Smolle utemeljeval svojo peticijo tako iz pravnega kakor tudi iz pedagoškega vidika. Prav v tem delu debate je bilo čutili, da imajo poslanci večinskih strank jasno politično naročilo iz Koroške. Niso bili namreč v stanju, da bi Smollejevo peticijo s stvarnimi argumenti zavrnili. Zato so molčali. Navzoči uradniki zveznega ministrstva pa so morali Smollejevimi izvajanjem v marsikateri točki pritrditi. Tako so uradniki potrdili, da bi morali biti vsi ravnatelji na dvojezičnih šolah tudi usposobljeni za dvojezični pouk, da bi lahko izpolnili vse naloge, ki jih jim nalaga zakon.

Takšna in podobna strokovna razmišljanja našega državnega poslanca zastopniki ostalih strank niso bili v stanju zavreči. Vedeti pa je treba, da poslanci ne glasujejo po strokovnih, temveč političnih navodilih.

Naslednje zasedanje pododbora, na katerem bodo prisotni tudi strokovnjaki vseh strank, bo 28. aprila.

Klub iniciativa: pogovor z Grilcem

Klub iniciativa je v ponedeljek, 11. 4. 1988, v okviru svojih rednih pogovornih večerov vabil na pogovor s predsednikom NSKS, Matevžem Grilcem, ki naj bi bil nadaljevanje intervjuja v Celovškem Zvonu.

Uvodoma je glavni urednik Celovškega Zvona dr. Reginald Vospersnik predstavil številko revije in revijo samo in zelo obžaloval, da dve številki nista smeli prestopiti meje v matično Slovenijo, in to brez navedbe vzrokov. Temu problemu je dr. Vospersnik tudi v uvodu namenil tehtno besedo.

Dr. Grilc je v razgovoru omenil, da je gospodarska šibkost naše narodne skupnosti v precejšnji meri zrasla na lastnem zelniku in da so prav Slovenci

v Italiji od vsega začetka spoznali važnost in pomen gospodarstva za preživetje narodne skupnosti.

Med problemi, ki so bili načeti, omenjeni, je posebej bila izpovedana skrb nad padajočim številom slovenskih duhovnikov, imobilnost predvsem gospodarskih kadrov pri šolanju in izobraževanju, vprašanje slovenskega časnikarstva na Koroškem in predvsem to tako priljubljeno samozabojkovanje Slovencev samih. Dr. Grilc je dejal, da bo s to „mentaliteto“ treba čimprej in tudi pošteno opraviti, jo odnesti na odpad.

Obširno je razprava tekla o mladinskem delu in o slovenskih mladinskih organizacijah, ter o notranji komunikaciji pri NSKS ter med NSKS in ZSO.

Nekako v 60-ih letih, ko se je znova razmahnilo gospodarstvo, se je v slovenskem šolstvu v začetku znova pokazalo, kako nujno je strokovno izobraževanje. V primeri s Koroško so v tem pogledu na Primorskem daleč naprej, z izjemo pokrajine Videm (Slov. Benečija), kjer slovenskih šol ni.

Najstarejša strokovna šola na Primorskem je gotovo trgovska akademija v Trstu (5-letna), ki ima danes naziv Držav. tehn. zavod za trgovino „Žiga Zois“, in obstaja še iz časov anglo-ameriške vojaške uprave tržaškega ozemlja.

Ob koncu 60-ih let so v Gorici ustanovili Državni strokovni zavod za trgovino „Ivan Cankar“, ki je 3-leten, ima pa še dva dodatna letnika za tiste, ki želijo nadaljevati do mature, ki zahteva petletno srednjo šolo.

Na začetku 80-ih let so slovensko šolstvo na Primorskem izpolnili še novi zavodi. Tako v Trstu industrijski strokovni zavod

Nič čudnega ni zato, da tudi italijanska izvozna-uvorna podjetja nujno zaposlujejo vsaj po eno osebo z znanjem slovenskega, poleg drugih tujih jezikov; seveda ob znanju drugih trgovskih predmetov, kakor so pisarniško poslovanje in zlasti knjigovodstvo, pa bančno poslovanje z zunanjetrgovinskimi poslovanjem itd.

Razvoj kakega območja ni po gojen samo s tem, da obstaja zadostno financiranje pri ustanavljanju novih podjetij in družb, temveč tudi s tem, da so na tem območju na razpolago strokovne moči. Če ni znanja, s katerim bi opravljali in razvijali poslovanje,

Strokovno izobraževanje primorskih Slovencev

(3-leten), v Gorici zunanjetrgovinski zavod (5-leten), začasno podružnica tržaškega tehničnega, in na italijanskem industrijskem tehn. zavodu „Galilei“ v Gorici še slovenski oddelek.

To še ni vse, saj ima trgovska akademija v Trstu tudi oddelek za geometre. V Trstu in Gorici obstaja slovensko učiteljsko, pa klasični in znanstveni licej. Poleg tega obstaja tudi mreža osnovnih šol, vrtcev in občasní tečaj za otroške vrtnarice na učiteljskišču.

Zahteva po slovenski trgovski akademiji v Celovcu, če jo primerjamo s tolikimi strokovnimi zavodi na Primorskem, nikakor ni pretirana. Prej bi rekli, da je še preskromna. Zakaj?

Ne gre v tem primeru zgolj za neke nacionalne zahteve slovenske manjšine, temveč v prvi vrsti za poslovni in gospodarski razvoj območja ob meji, ki je že zaradi svoje obrobne lege zapostavljeno nasproti osrednjemu delu države. Trst in Gorica sta obmejna kraja in njun razvoj je odvisen od gospodarskih stikov z vzhodno Evropo, kjer prevladujejo slovanski jeziki.

V teh stikih pa je slovenščina nekakšen ključ do drugih slovanskih jezikov, najprej do srbohrvaščine, nato do drugih, tudi do bolgarskega, češkega ali ruskega.

Res je, da so poslovni dopisi največkrat izmenjujejo v angleščini, deloma tudi v drugih jezikih, italijanščini ali nemščini, toda poslovne zveze ne pomenijo samo suhih trgovskih dopisov, temveč tudi zaupanje, ki ga prinese lahko le osebni stik in pogovor v netrgovskem, domačem jeziku.

ostaja tudi kapital mrtev. Obstaja celo podjetja, katerih dejavnost uspeva samo na storitvah visoke kakovosti ob izredno skromnem začetnem kapitalu.

Po obmejnih predelih pa je ravno na tem področju še velika miselnost in poslovna revščina, ki je nedvomno posledica velikonacionalne romantike iz prejšnjega stoletja. Sodobna sociologija označuje takšno stanje kot „recognition lag“.

V takem stanju pa pridobiva seveda pomen nacionalistična ideologija, od katere živijo in si ustvarjajo osebno kariero poklicni nacionalni priganjači, ki bi sicer s svojim znanjem in strokovni konkurenci ne uspeli. In če bi prišlo do jezikovne enakopravnosti, bi ne imeli več vetra v svojih jadrih. Pokazati bi morali torej, kaj sploh znajo.

Toda v tem primeru bi bil začarani krog nacionalističnega oz. v koroškem primeru nemškonacionalnega zastraševanja prebit. Javnost bi terjala drugačen odnos pri reševanju odprtih vprašanj družbenega razvoja, drugačno politiko. Takšno, ki lahko odgovarja domačim potrebam.

V tem pogledu pa ni bila nujna samo ustanovitev univerze v Celovcu pred leti, kar nekateri še vedno pojmujejo kot stvar prestiža. Potrebna je tudi slovenska strokovna šola, s katero naj se deželi omogoči, da izrabí doslej še neizkoriščen kapital človeškega znanja.

Z Jozijem Stickrom
se je pogovarjal
urednik NT
Franc Wakounig

N A Š

G O S T

NAŠ TEDNIK: Kake spomine imaš na 14. april 1942 oz. na *pregnanstvo*?

JOZI STICKER: 14. aprila se ne spominjam, bil sem še premlad, star 4 leta. V družini smo bili tedaj 4 otroci, poleg mene, ki sem najstarejši, so bili še Mici, Peter in pa Dorica, stara dva meseca, ko smo bili pregnani. Iz Žrelca, kjer je bilo zbirno taborišče, so nas najprej odpeljali na Hesselberg, od tam pa smo kaj kmalu prišli v taborišče Weissenburg na bavarsko-frankovski meji. Večina taboriščnikov so bili Jugoslovani. Od tu smo se potem vrnili domov. Mati je bila v kuhinji, oče pa je moral celo v vojsko in oktobra 1944 smo z njim izgubili vsak stik in sploh nismo vedeli, kje je. Iz taborišča se spominjam, da smo dostikrat morali v klet oz. zaklonišče zbežati pred bombniki in ko smo nekega dne spet prilezli iz kletj, so na zgornji stopnici stali ameriški vojaki. Nekaj dni pred osvoboditvijo pa so se valile velikanske kolone vozil skozi Weissenburg. Nekaj tednov sem celo obiskoval šolo v tem kraju.

NAŠ TEDNIK: Kdaj ste se vrnili?

JOZI STICKER: Šele 8. avgusta 1945. Ko smo prišli z vlakom na postajo v Področici, nam je sosed, ki je delal pri železnici, povedal, da je oče že doma. Sosedje so nas sprejeli zelo dobro.

NAŠ TEDNIK: Kdo pa je po vašem pregonu gospodaril na kmetiji?

ne mladine, režiser je bil tedaj kaplan Vinko Zaletel. Med drugim sem igral tudi Maručnjaka in cavarja pri Miklovi Zali. V okviru društva pa je režiral Šimej Martinjak. Prvo Miklovo Zalo po vojni sta Martinjak in Zaletel režirala skupaj, potem pa na žalost nismo znali ohraniti sloge, kar nam ni koristilo.

Dokler v šestdesetih letih ni bil zgrajen farni dom, smo igrali v posebnem prostoru v farovžu, dvorana pa je bila tudi v Podgradu.

NAŠ TEDNIK: Ti si občinski odbornik. Kdaj si se vključil v komunalno politiko?

JOZI STICKER: Po očetovi smrti sem bil najprej izvoljen v gremije Posojilnice in Zadruge. Potem sem, najprej kot namest-

Samostojno politično nastopanje koroških Slovencev je edina možna pot, če hočemo kaj doseči oz. preživeti kot narodna skupnost.

nik, bil tudi kandidat naše samostojne liste, sedaj pa sem že dve leti tudi občinski odbornik. Naša lista, Socialno-gospodarska skup-

„Integracija v stranke nam ni koristila“

J. STICKER: To je bil neki Walcher iz zgornje Koroške, menda je bil iz Steinfelda. Ko je odšel, je z njim izginil tudi konj. Bilo pa ga ni več tu, ko se je oče vrnil domov. Medtem pa so Strdenovi iz Leš sooskrbovali našo kmetijo.

NAŠ TEDNIK: Kako je šlo življenje potem naprej?

JOZI STICKER: Jeseni 1945 sem začel hoditi v šolo, skupaj s sestro Micijo, ki je bila leto dni mlajša. Pouk je bil nekaj let v kloštru v Šentpetru, ker so šolo imeli Angleži zasedeno. Iz ljudske šole sem potem šel v glavno šolo, po njenem zaključku pa sem ostal doma na kmetiji. Čez zimo 1956/57 sem obiskoval kmetijsko šolo v Tinjah, kjer so nas med drugimi poučevali: Radanovič, Šmuc, Skamič, dr. Vinko Zwitter in dr. Joško Tischler.

NAŠ TEDNIK: Štikrova družina slovi kot kulturno zelo aktivna, naj omenim le zbor „Rož“, kjer sodelujejo tudi tvoji otroci, bratje in sestre.

JOZI STICKER: S kulturo smo res tesno povezani. Že moj oče je pred vojno režiral igre, mati pa je igrala Miklovo Zalo. Sam sem nekaj igral, danes pa še pojem pri cerkvenem zboru, pri Rožu pa tudi sodelujejo člani naše družine. Igral sem predvsem v okviru far-

Nad 400 let že gospodari Štikrov rod na Štikrovi kmetiji v Šentpetru pri Šentjakobu. To izpričujejo zapis iz leta 1521 v rožeškem urbarju in zapisi v drugih arhivih. Dognal je to pater Bertrand Kotnik, gospa Ljudmila Sticker, Jožijeva mati, pa je na podlagi teh izsledkov napisala hišno kroniko Štikrove domačije.

Posebno mesto v tej kroniki imajo 14. 4. 1942 in dogodki, ki so mu sledili. 14. aprila 1942 namreč je Štikrova družina morala, kakor številne druge slovenske koroške družine, mahoma zapustiti dom, ker so nacistični mogotci sklenili pregon koroških Slovencev in etnično očiščenje dežele.

Tri mesece po pregonu, 15. 7. 1942, so Štikrovim vzeli domačijo, nov posestnik je postal nemški rajh oz. razne njegove organizacije.

Formalno je ta rop veljal do leta 1948, ko so končno Štikrovi spet postali lastniki svoje domačije in gospodarji na lastni zemlji. Še to: Joži Sticker je četrti Jožef v zaporedju, ki gospodari pri Štikru.

nost, je v občinskem svetu zastopana s tremi predstavniki. Poleg mene sta njena odbornika še Franci Janežič, ki jo vodi in pa Joži Ottowitz.

NAŠ TEDNIK: Razvoj v Šentjakobu kaže, da se vzdušje zaostrojuje? Kaj praviš o tem?

JOZI STICKER: Ta domneva drži, klima postaja vse bolj nacionalna. To potrjuje postopanje občine z dvojezičnimi božičnimi čestitkami na božičnem drevesu, zadeva z brambovskim spomenikom in pa najnovejšo hudi napadi na župnijskega upravitelja Pepa Marketza, ki je govoril le resnico. Pri svojem nagrobnem nagovoru, zaradi katerega so ga napadli, se z nobeno besedo ni dotaknil nacionalnega vprašanja, a očitno so le čakali na povod, da so ga lahko napadli. Moram pa omeniti, da je večina faranov za Pepom Marketzem.

NAŠ TEDNIK: Kako bi ocenil pomen samostojnega političnega nastopanja koroških Slovencev?

JOZI STICKER: Saj je le ta pot možna, če hočemo kaj doseči oz. preživeti kot narodna skupnost. Integracija v stranke nam ni koristila, ampak le škodovala, ker je ljudi odtujevala od narodne skupnosti. Po tej poti naprej, sicer nas bojo še bolj potancali.

Radišani pri Kroparjih

Že nad petindvajset let goji slovensko prosvetno društvo na Radišah tesno sodelovanje s Kulturno-umetniškimi društvom „Stane Žagar“ v Kropi. To sodelovanje pa se ne omejuje samo na kulturno področje. V zadnjih petindvajsetih letih so se utrdila tudi številna poznanstva in prijateljstva med Kroparji in Radišani.

Lani so gostovali Kroparji na Radišah, minulo soboto pa jim je radiško prosvetno društvo vrnilo obisk. Kakor vedno, so gostitelji v Kropi tudi tokrat pozdravili svoje stare znance z vso prijaznostjo in gostoljubnostjo. Že v osnovni šoli so otroci sprejeli Radišane s kulturnim sporedom; nato je bil še ogled šolskih prostorov.

V kulturnem domu v Kropi je sledil pester kulturni spored radiških prosvetašev. Nastopila sta moški in mešani zbor (vodi Stanko Wrulich) z doma-

čimi in umetnimi pesmimi, prvič so se predstavili skupina flavtistov (vodi ravnatelj Hanzl Tolmajer) in mladinska skupina, ki jo vodita Heidi Lampichler in Tatjana Tolmajer, ter učenca Glasbene šole Martina Ogris (prečna flavta, ob klavirski spremljavi Jasmine Pogacnik) in Marko Tolmajer (klavir).

Vezno besedilo, ki je vsebovalo dogodke okoli anšlusa in izseljevanja, je pripravil tajnik društva Franci Walter, brali pa so ga posamezni člani društva. Zelo pretresljiv je bil tudi nastop domačinke Neži Sušnik, ki je prebrala svojo lastno pesnitev o izseljevanju.

Prireditve v Kropi je nedvomno zelo uspela. Poslušalci so nastopajoče nagradili z navdušenim aplavzom — vsi pa se že veselimo naslednjega srečanja med Kroparji in Radišani.

Šentrupert pri Velikovcu / Klopce

Na veliki petek, ko se spominjamo Kristusovega trpljenja in Njegove smrti na križu, smo se poslovili od našega zvestega prijatelja Pušnikovega očeta Janeza Bucha. Rajni je bil globoko veren, mož plemenitega srca in trdnega značaja. Starši so že otroku položili v srce temelj svete vere. V šolo je hodil k šolskim sestram. Voditelj šole in veroučitelj je bil župnik France Treiber. Versko prepričanje se mu je spopolnilo in utrdilo in ga spremljalo vse življenje. Ko je odrasel šoli, je rad prebiral knjige in časopise in se izraževal. Bil je vsestransko razgledan in napreden gospodar.

Leta 1942 se je oženil in pripeljal na svoj dom svojo izvoljenko Elizabeto, hči ugledne in spoštovane Einspielerjeve družine iz Roža. V zakonu se jima je rodilo šest otrok, ki so že vsi odrasli in ima vsak svoj poklic. Višek družinske sreče sta doživela, ko je leta 1950 sin Jurij stopil k novomašemu oltarju (sedaj oskrbuje dve župniji, Pečnico in Šmiklavž na Dravi). Tudi sin Hanzej je študiral in postal agrarni inženir. Sedaj poučuje na kmetijski šoli Goldbrunnhof. Poleg strokovnih predmetov poučuje tudi veronauk.

Leta 1938 so se začeli ustanovljati cerkveni sveti. Med prvimi je bil poklican k sodelovanju pokojni oče. Rade volje je sprejel povabilo, čeravno v tistem nemirnem času ni bilo lahko biti cerkveni sodelavec. Bil je mirnega značaja, beseda pa je bila premišljena in tehtna. Ostal je zvest svojim načelom.

Pogreba se je udeležilo mnogo vernikov, prijateljev in znancev, med njimi 34 duhovnikov, ki so sobratu — duhovniku s svojo udeležbo hoteli izkazati svoje sožalje in priznanje družini, ker je Cerkev dala sina — duhovnika. Gospod dekan so vodili pogrebne obrede, v pridigi orisali njegovo življenje in se mu zahvalili za zvestobo fari in podružnici sv. Urha. Cerkveni pevci so se poslovili od rajnega s petjem pri besednem bogoslužju in ob odprtem grobu so fantje zapeli znano Marijino pesem „Ko zarja zlati nam gore...“

Žalujemo za rajnim, obenem pa se v velikonočnem veselju veselimo svidenja pri Bogu. Truda polno je kmečko življenje. Boga prosimo, naj rajnemu povrne vsa njegova dobra dela z večnim veseljem. Vsem sorodnikom, posebno ovdoveli ženi izrekamo naše sožalje.

Andrej Rutter, st.

Karavanški predor bo poletu 1991 dograjen

Na seji gradbenega komiteja karavanškega predora je jugoslovanska stran 6. aprila dala zagotovilo, da je financiranje karavanškega predora zagotovljeno.

Zdaj računajo s tem, da bo možno karavanški predor zgotoviti do poletja 1991. Dela na obeh straneh predora tečejo po načrtu. 6. aprila je bil predor od avstrijske strani globok 1845 metrov, z jugoslovanske pa 1823 metrov.

Živalski vrt v Rožeku odprt

Živalski vrt v Rožeku je za obiskovalce odprt od velike noči naprej vsak dan od 9. do 18. ure. Vse živali so dobro prestale zimo, mnogo jih pričakuje v naslednjih dneh naraščaj. Vigred je vsako leto letni čas, v katerem se rodi največ naraščaja. Uprava živalskega vrta prosi obiskovalce, naj ne božajo mladih živali, saj jih drugače mati ne sprejema več.

Katoliški dom Prosvete in turistična agencija Cartrans
vabi
NA ROMARSKO IN IZOBRAŽEVALNO POTOVANJE
na POLJSKO
KI BO OD 20.—23. MAJA 1988.

Podrobnejše informacije dobite pri Katoliškem domu prosvete,
tel.: 0 42 39 / 26 42, in pri turistični agenciji Cartrans,
tel.: 0463 / 51 26 80.

Dobroslske
novice

Eberndorfer
Informationen

Der berühmte Zeitzeuge

Znana priča časa

Univ. Prof. Dr. Erwin Ringel

Vorstand des Institutes für medizinische Psychologie an der med. Fakultät der Universität Wien

spricht zum Thema

bo govoril o temi

„Die
österreichische
Seele im
Gedenkjahr
1938—1988“

„Avstrijska
duša v
spominskem
letu
1938—1988“

anschließend Diskussion

nato sledi diskusija

Diskussionsleiter

Prof. Dr. REGINALD VOSPERNIK

diskusijski vodja

v sredo,
am Mittwoch,

20. APRIL 1988

ob um 19.30

Uhr

in der Aula der
Hauptschule Eberndorf

v avli glavne šole
v Dobri vasi

Turistična agencija CARTRANS

VABI NA

HIT z ansamblom bratov AVSENIK
na otok RAB

od četrta, 12., do petka, 15. maja 1988

cena: 1450,- šil.

Prijave sprejema CARTRANS, telefon 0463/51 26 80

Čestitamo!

V Spodnjih Vinarah praznuje svoj 75. življenjski jubilej gospa Helena Omatsch. Zvesti bralki Našega tednika iskreno čestitamo in ji želimo obilo zdravja in božjega blagoslova.

V Črgovičah pri Šmihelu je srečal te dni Abrahama gospod Valentin Šumnik. Jubilantu k temu življenjskemu jubileju iskreno čestitamo in mu želimo, da bi ostal tudi v bodoče tako zdrav in vesel. Številnim čestitkam se pridružuje tudi EL Pliberk.

Večno zvestobo sta si obljubila Marija Krištof iz Gornje vasi pri Suhi in ženin Alois Reichel iz Labodske doline. Mladima zakoncema želimo na skupni življenjski poti obilo sreče in zadovoljstva.

Zastopnik Skupnosti južnokoroških kmetov v kmetijski zbornici dipl. inž. Štefan Domej iz Rinkol in dr. Helena Müller iz Čirkovč pri Pliberku sta stopila preteklo soboto pred poročni oltar. Mladima zakoncema Naš tednik iskreno čestita in jima želi na skupni življenjski poti vse najboljše, predvsem osebnega zadovoljstva, zdravja in božjega blagoslova.

V soboto bo praznoval svojo 50-letnico gospod Franc Pernet iz Bistrice pri Pliberku. K temu življenjskemu jubileju mu iskreno čestitamo in želimo še velikih zdravih in zadovoljnih let v krogu domačih. Čestitkam se pridružuje tudi EL Pliberk.

Ušiji in Joziju Uranku iz Encelne vasi se je rodila hčerka, ki jo bosta krstila

na ime Bernadete. Iskreno čestitamo, mali Bernadeti pa želimo vse najboljše na njeni življenjski poti.

V Šentjakobu v Rožu praznuje Jozef Nagele svoj 59. rojstni dan. Naš tednik mu iskreno čestita in mu želi še mnogo zdravih in veselih let.

60-letnico praznuje Leni Persche iz Železne Kaple. Naš tednik iskreno čestita in ji kliče še na mnoga leta.

V Celovcu praznuje svoj 50. rojstni dan Dolfi Stern, hišnik Modestovega doma. Za ta osebni jubilej mu Naš tednik iskreno čestita in mu želi predvsem zdravja in mnogo veselja.

V Selah na Srednjem Kotu praznuje Leni Dovjak svojo 75-letnico. Želimo ji zdravja ter božjega blagoslova in ji kličemo še na mnoga leta.

V Ladinah pri Bistrici v Rožu praznuje Herman Tschop svoj 50. rojstni dan. Naše iskrene čestitke!

Svoj 75. življenjski jubilej praznuje te dni ravnatelj Mohorjeve družbe prošt Franc Brumnik. Jubilantu najiskrenejše čestitamo in mu želimo mnogo zdravja, zadovoljstva in božjega blagoslova.

V Kazazah obhaja svoj 55. rojstni dan naš dopisnik in zvesti sodelavec župnik Florijan Zirgoi. Iskreno mu čestitamo in mu kličemo še na mnoga zdrava in zadovoljna leta.

Jakob Mikl, doma na Pečnici, praznuje 17. aprila svoj 55. rojstni dan. Skrbnemu očetu ter zavednemu Slovcu iskreno čestitamo vsi domači in mu želimo še mnogo zdravih in zadovoljnih let.

V Kazazah obhaja svoj 55. rojstni dan naš dopisnik in zvesti sodelavec župnik Florijan Zirgoi. Iskreno mu čestitamo in mu kličemo še na mnoga zdrava in zadovoljna leta.

Pečnica: izlet naših cerkvenih pevcev

V predvelikonočni številki našega farnega lista smo že brali, da bo v nedeljo, 10. aprila, slovesna sv. maša s cerkvenim zborom, ki ga vodi Martin Ressimann. Mislili smo si, kaj neki to pomeni, saj vendar večkrat pojemo, čeravno ne vsako nedeljo. Pogosto smo se pa v zadnjem času že pogovarjali, da bi napravili po dolgem času zopet izlet. Težko pa se je zediniti, ker nikoli ni mogoče spraviti vsega pod en klobuk. Čisto enostavno je največkrat, če se kratko malo določi en dan za to, in tako je napravil tudi naš gospod provizor Jurij Buch.

V nedeljo smo imeli ob 9. uri sv. mašo, kjer smo peli kot premiero in generalko za sv. birno, ki bo 14. maja, novo latinsko mašo — kar je iz znanih razlogov nekaterim ljudem najbolj všeč. Mašo je naštdirala z nami Anica Ressimann, ki se zelo trudi za naš zbor, da bi bil bolj kvaliteten. Posebno je to potrebno, ker je naš organist večkrat zadržan in moramo zaradi tega peti a capela. Po sv. maši so bili cerkveni pevci še pred oltarjem posebno počaščeni. Tisti, ki pojejo že 25, 30, 35 in 40 let, so dobili tudi škofijsko priznanje, kakor tudi šopek rož oziroma steklenico vina.

Po sveti maši smo se odpeljali v sosednji Slovenijo. Pred Bledom smo se ustavili v gostilni, da

smo potešili naše že lačne želodce in žejna grla. Kratko smo si ogledali še sotesko Vintgar in blejski grad. Čeprav vreme zunaj ni bilo lepo, nam je bilo pri srcu toplo pri prepevanju pesmi in poslušanju smešnic. Med vožnjo nam je naš organist direktor Samonig razlagal znamenitosti, mimo katerih smo se vozili.

Ustavili smo se še na Brezjah, kjer smo zapeli nekaj Marijinih pesmi in prisostvovali sv. maši, ki je bila ravno ob našem prihodu. Na poti domov smo se še enkrat pokrepčali. V zahvalo za to lepo slavlje in izlet nam je za konec še naša sopevka in pesnica Dorli Hammerschal napisala hudomušno pesmico, ki nam jo je prebrala.

Rezka Novak

Želinje: ravnatelj Andrej Božič šel v pokoj

V soboto, 9. aprila 1988, smo se Štriholčani, Trušenčani in Želinjčani zbrali v ljudski šoli na Želinjah, da bi se v obliki kratkega kulturnega sporeda poslovili od našega dolgoletnega ravnatelja, višj. šolskega svetnika Andreja Božiča. Andrej Božič je dvajset let deloval kot ravnatelj na dvojezični ljudski šoli na Želinjah. V tem obdobju se je dobro vživel v naše vaško življenje. Rad je prišel tudi na kakšen klepet na domove in tako držal dobre stike med njimi in šolo.

V svojem poslovnem govoru je g. ravnatelj poudaril važnost dvojezičnega pouka. Na tem mestu bi

se radi zahvalili za korektno upoštevanje drugega deželnega jezika na šoli.

Kot zastopniki koroškega šolskega sveta sta bila navzoča okrajni nadzornik Miklau in nadzornik dvojezičnega šolskega sveta Wiegele ter velikovski župan Miklau. Kulturni spored pa so popestrili učenci ljudske šole pod vodstvom učiteljev Alojza Pruntscha in P. Jerneja, ženski zbor „Trachten-gruppe Trixnertal“, „Dekleta z Želinji“ ter MoPZ „MGV Wiegele“ iz Štriholč.

Upokojencu, rav. Andreju Božiču, ter družini želimo prijetne in lepe dni v novem stanju.

Zalka Kuchling

PISMA BRALCEV

Klagenfurt, 1988-04-02

Spoštovana gospodična Kuchling!

Preden v pismu bralca napade škofijski ordinariat in škofa, bi morali biti prepričani, da se Vaše izjave ujemajo z dejstvi. Neresnična je izjava, češ da škof nemško-slovenski koordinacijski odbor jemlje „premalo resno“. Proti temu podtikanju se bo ogradil odbor sam. Z dejstvi se tudi ne ujema, da bi bila kaka prošnja z Želinj na škofijskem ordinariatu obležala leta dolgo brez odgovora. Prav nasprotno tej izjavi smo vprašanjem te podružnične skupnosti namenili izredno veliko časa za dopisovanje in pogovore. Posebno zlobna pa je izjava, češ da bi škof na pritožbe z nemške strani hitreje reagiral kakor na pritožbe Slovencev. Prav nasprotno je ponovno izjavljala nemška stran — tudi v pismih bralcev. Oboje ni res. Želje in pritožbe, naj jih izrazi kdorkoli, merimo vedno z enakim merilom cerkvenih določb in predvsem z merili evangelija. Kdor seveda poskuša svojo le delno resnico prikazovati kot celoto, ta ne bo zmožen, da bi to priznal. Nobenemu nepravičnemu pritisku tudi v bodoče ne bomo klonili, naj pride že z nemške ali slovenske strani.

Spoštovana gospodična Kuchling! Skupaj z drugimi mladimi ljudmi, v katerih imenu ste napisali pismo bralca, se vprašajte, kaj bi vam in drugim vaščanom, naj bodo že kdorkoli, rekel Kristus, če bi prišel v Vašo vas. Kdo bi mu odprl? To se pogosto vprašujem sam in ne bom se naveličal postavljati to vprašanje tudi drugim, zlasti mladim ljudem.

Dr. Egon Kapellari
krški škof

Koordinacijski odbor odgovarja

V pismu bralcev iz Želinj je bil nagovorjen tudi Nemško-slovenski koordinacijski odbor. K vsebini pisma zavzema sledeče stališče: Sestava župnijskega — oziroma cerkvenega občinskega sveta je naloga vse farne skupnosti. Niti župnik, niti koordinacijski odbor, niti škof ne določajo posameznih oseb za člane župnijskega sveta. Če pri sestavi župnijskega sveta niso bile upoštewane bistvene zahteve, ga škofijski ordinariat ne more potrditi. Da more občina nedostatek popraviti, bodo župnik — in če je bil nagovorjen — tudi koordinacijski odbor — skušali posredovati.

Koordinacijski odbor je zvedel o zadevi le iz kopije pisma z dne 19. 6. 1987, ki je bilo naslovljeno na Slovenski dušnopastirski urad (referat za župnijske svete). Septembra 1987 so mu sporočili, da bo slovenska narodna skupnost v Želinjah predlagala kandidata za kooptacijo.

„Vprašanja“, „vtise“ in sklepe, ki sledijo iz vidika pisca bralcev, o zadevi, koordinacijski odbor kot neprimerne zavrača. Koordinacijski odbor ve, da uživa pri škofu polno zaupanje.

Če bi bilo možno ozreti se z željnjskega hribočka proti jugu, bi bilo možno videti, da sta v vrsti župnij tako prevzvišeni gospod nadpastir kakor koordinacijski odbor v številnih primerih branila osporavane upravičene interese slovenske narodne skupnosti. So pa tudi primeri, kjer je potrebno braniti upravičene interese nemško govorečih faranov.

Zelo bi bilo prav, če bi mladina v Želinjah svojo namero, iskati pogovor na številnih mestih, uresničila. Uspešna bodo taka prizadevanja le, če jih bo narekoval dialog s prizadetimi na obeh straneh.

Pot v bodočnost more biti le skupna, četudi so na obeh straneh ljudje, ki jim ni za skupno pot.

Za koordinacijski odbor:

dr. Ernst Waldstein,
dr. Valentin Inzko

Gospod urednik NT!

Ker dobivam NT po navadni pošti, sem 7. štev. od 16. febr. prejel šele pred dvema dnevoma. Seveda sta zbudili mojo pozornost tudi 13. in 15. str., ki veljata pustu. Hitro sem doumel izreden pogum urednikov — nič se ne ozirate na kakšno ozko tradicionalno moralo o dostojnosti — in na izredno uredniško originalnost: priobčitev slike nekoga (politika), ki šči...

Ker mora ta originalnost rasti in se večati, vam predlagam za prihodnji pust: priobčite slike kogarkoli že, ki ravno serje... To bo res izredna originalnost.

In če bo kak urednik od NT moral oditi, bo z letošnjo sliko človeka, ki šči, in s prihodnjo sliko človeka, ki serje, gladko sprejel za sourednika ali vsaj za sodelavca pri pornografski reviji.

Res niti v sanjah si nisem mogel misliti, da bo iz Mohorjeve hiše poslano med ljudi tolikšno idejno bogastvo, kakor ga kažeta 13. in 15. stran tega NT.

Pozdrav!

Jan Grum
1031 S. 28 Str.
Milwaukee, WI 53215-USA
6. aprila 1988

P.S.: Ker dvomim, da bo NT tole pismo priobčil, pošiljam kopije nekaterim znanim koroškimi Slovincem.

DVODRUŽINSKA HIŠA
v Šentjakobu — Reka
ugodno na prodaj.
Informacija
tel.: 0 42 53 / 22 41

Šentjakob: občinski grb za društvo „Deutscher Turnverein“?

Občina Šentjakob namerava na prihodnji občinski seji (torek, 19. aprila) podeliti organizaciji „Deutscher Turnverein im ÖTB St. Jakob im Rosental“ občinski grb. Društvo „Deutscher Turnverein“ je, kakor je razvidno tudi iz imena, vključeno v „Österreichischen Turnerbund“ (ÖTB). Österreichischer Turnerbund je organizacija,

Da je sploh prišlo do sodnijskega potrdila o neofašističnem pisanju glasila „Bundesturnzeitung“, za to velja zasluga uredniku dnevnika „Volkswille“ Kurtu Castki, ki že več let pozorno opazuje in komentira delovanje ÖTB. Zaradi tega ga je ÖTB tudi tožil — na glavni obravnavi 19. 5. 1980 pa je, po

Piše Janko Kulmesch

Kladivu, bil slišati sledeči dialog med urednikom „Bundesturnzeitung“ F. Novakom in odvetnikom Kurta Castka dr. Zangerjem:

Zanger: „Kako morete trditi, da je svetovno židovstvo (Weltjudentum) napovedalo Nemcem vojno?“

Novak: „Saj sem to že povedal.“

Zanger: „Ali to pomeni, da je svetovno židovstvo napovedalo Nemcem vojno?“

Novak: „Kaj takega ne verjameš?“

To pa ni bilo edina „procesualna cvetka“, ki jasno dokazuje, kako močno je v predstavnštvu „Bundesturnzeitung“ slej ko prej zakoreninjeno neofašistično mišljenje o „zaroti svetovnega židovstva“. Nadaljnji primer iz procesa proti Kurtu Castki: Bivši predsednik Turnerbunda dr. Herbert Bauer je na obravnavi 13. 11. 1978 potrdil, kam pri „telovadcih“ pes res taco molli. Ko mu je sodnik dr. Weis citiral izvleček iz glasila ÖTB, kjer pozivajo nemške turiste, naj se v Jugoslaviji vedejo „deutschbewußt“ (glej faksimile), mu je dr. Bauer odgovoril: „To smo napisali zaradi tega, ker je dejstvo,

„Jugoslawien-Urlauber, Bundesturnzeitung 7/1974, 20. Jahrgang

wenn ihr auf Eurer Fahrt nach dem Süden durch Kärnten braust — denkt ihr das wenigstens einen Augenblick an den Volkstumskampf? Nicht nur an die Kämpfe mit der Waffe im Sommer 1919 bei Gleinach und Sankt Margareten im Rosental, am kleinen Lobli, in Ferlach, an der Hollenburger Brücke, bei Eisenkappel — nein, auch an den stillen, zähen Kampf gegen das auf der ganzen Linie angreifende Slawentum heute, in diesen Tagen?

Sprecht zu Eurer Frau darüber, erzählt den Kindern davon, laßt sie ein Stück Heimatkunde erleben, zeigt ihnen das Land, um das es geht! Auch wenn ihr Urlaub macht: seid deutschbewußte Österreicher!“

KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA V CELOVCU vabi na jubilejna koncerta

SREČANJE MLADINSKIH ZBOROV

v nedeljo, 17. aprila 1988, ob 14.30

Gospodinjstva šola v Šentrupertu pri Velikovcu

Soprireditelj: Kulturno društvo „Lipa“ v Velikovcu

v nedeljo, 24. aprila 1988, ob 14.30

Farni dom v Selah

Soprireditelj: Katoliško prosvetno društvo „Planina“ v Selah

V Gospodinjstvi šoli v Šentrupertu bodo nastopale sledeče skupine: Dekliški zbor iz Želinj (Sonja Kuchling); Otroški zbor iz Žvabeka (Štefka Kap); Dekliški zbor Gospodinjstva šole Šentrupert (s. Dominika Roblek); Godba na pihala Katoliškega prosvetnega društva Šmihel (Julijan Burdži); Otroški zbor Katoliškega prosvetnega društva Šmihel (Albert Krajger); Otroški zbor Slovenskega prosvetnega društva „Srce“ v Dobri vasi (Ludmilla Sturm; Mlajši mladinski zbor Slovenskega prosvetnega društva „Danica“ v Šentprimozu (Sonja Marko); Otroški zbor iz Škocijana (Helka Milnar); Mladinski zbor Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu (Mirko Laußegger); Otroški vrtec „Naš otrok“ iz Celovca (Lenčka Kupper); Otroška skupina Šentilj (Lovro Petričič); Otroški vrtec šolskih sester v Šentjakobu v Rožu (s. Marta Gregori); Sestre Potočnik iz Koprivne — Črna na Koroškem.

ki izdaja glasilo („Bundesturnzeitung“), katerega pisanje je neofašistično. Od 6. oktobra 1980 naprej je to sodnijsko potrjeno. Z drugimi besedami: občina Šentjakob namerava — v spominskem letu anšlusa! — počastiti z občinskim grbom organizacijo, ki se izrecno priznava k fašistični miselnosti.

da so se tukaj odvijali boji Nemcev proti Slovincem in Slovanom.“ Sodnik: „V istem članku opozarjate, da napada slovanstvo na celi liniji?“ Dr. Bauer: „Seveda nas slovanstvo napada, mnenja sem, da je članek pravilen. To je čisto pravilno.“ Sodnik: „Pa je po vašem mnenju tudi pravilno, da bralce v tem smislu obveščate?“ Dr. Bauer: „Če bomo zmeraj samo molčali, ne bo nikoli nobenega odpora.“

ÖTB ni samo organizacija samo zgolj navadnih telovadcev. Ne samo, da se zavzema za „gójitev (nemških — op. p.) ljudskih šeg“ (tako § 3/d statuta šentjacobške podružnice „Deutscher Turnverein“) — tudi nekdanji nemški soldati in cilji, za katere so padali, naj bi bili mladim „telovadcem“ v Turnerbundu za zgled.

Dobesedno beremo: „Die Toten verpflichtet zu bedingungsloser Treue, zu Gehorsam und Disziplin gegenüber dem aus zahllosen Wunden blutendem Vaterland“ (citiraj iz „Bundesturnzeitung“ maja 1975, kjer so ponatisnili Wehrmachtsbericht 9. maja 1945). Pri takem pisanju se

tudi ne čudimo, da je bil današnji vodilni funkcionar ÖTB Sepp Holzinger iz Linza ustanovni član Burgerjeve NDP in da je koroška podružnica ÖTB „Turngau Kärnten“ hkrati član Heimatdiensta.

„Österreichischer Turnerbund“, ki se je razvil iz organizacije „Deutscher Turnerbund“, ima okoli 75.000 članov. Na Koroškem jih je okoli 6500 — šentjacobski „Deutscher Turnverein“ pa jih šteje okoli 110. Vodstvo šentjacobskih „nemških telovadcev“: dr. Bruno Buchwald (predsednik; Šentjakob); Werner Melinz (podpredsednik; Velika vas), Frida Fantur (tajnica; Šentjakob) in Trude Prescheren (blagajničarka; Šentjakob).

V torek naj bi torej to izrazito velenemško društvo prejelo od občinskega sveta občinski grb. Odnos, ki ga kažejo merodajni krogi v Šentjakobu do domače (rjave) preteklosti, je že več ko škandalozen; včeraj so počastili Maier-Kalbitschev spomenik, danes pa delijo velenemškimi „telovadcem“ občinski grb — bodo jutri poglasili Norberta Burgerja za častnega občana?

Gledališka predstava radiškega društva

POLICIJA je naslov satire sodobnega poljskega dramatika Slavomirja Mrożka, katero so si izbrali radiški gledališčniki za letošnjo predstavo.

Več ali manj vsaka gledališka skupina pri nas je vedno v dilemi za tekst. Naj izbere komad, ki je bolj za tisto „nezahtevno“ publiko, ki doživlja predstavo zgolj z očmi, ali za tiste, ki jim malo razmišljanja ni odveč? Kako oboje združiti?

Pričujoča satira je za amaterje težak oreh. Literarno besedilo ni tako enostavno spraviti v razgibano dejanje, ki bi nepretrgano pritegovalo pozornost gledalcev. Pa vendar je izbor pravilen; zahteven tekst nudi možnost kvalitetne rasti skupine, publika pa je prisiljena uporabljati možgane, kar je vsekakor ambiciozno dejanje.

Dejanje se začne s situacijo, ko postane še zadnji upornik sistemskega psiček, ko ljudstvo zaradi prisile skriva svojo kritičnost, ko ni nobenega kverulanta več. Kaj pa zdaj? Policija postane odveč, o grozno. Torej si je treba nasprotnika izmisliti, kajti sistem brez po-

licije je ogrožen. Dovolj snovi za razmišljanje.

Kar je pri predstavi najprej zbudilo v oči, je izredna čistost scene in režije. Posebno pri veseloligrah, satirah, groteskah režiserji kaj radi podlegajo skušnjavi, da se poslužujejo poceni trikov, ki izživajo bučen smeh. Dejstvo, da se je režiser Nuži Wieser takim posegom zavestno izognil, je hvale vredno. Kar strah me je bilo, da bo na primer ob telovadnih vajah igralec nekajkrat sunil v nos načelnika. Smeh bi bil neizbežen — in neumesten. Skrbno izdelana mizanscena daje občutek gotovosti.

Tom Rogavnik je policijskega načelnika zaigral zelo suvereno in premišljeno. Marijan Woschitz je svojo vlogo bivšega zarotnika in kasnejše adjutanta odigral z nekoliko premajhnimi kontrasti. Brez škode bi lahko bilo klečplazništvo in nenehno izjavljanje lojalnosti tudi optično bolj izdelano. Obilica teksta je prav tu delala največ težav. Manfred Tolmaier je zanimivo utelesil policijskega narednika, ovaduha iz prepričanja, ki se

naposled žrtvuje za sistem — in preko te žrtve postaja kritičen. Policist, nič kaj nasilen, kot oseba usmiljenja vreden in celo romantičen, je odlična varianta kontrasta vsem klišejem, ki jih imamo sicer o policiji. Tatjana Ogris kot njegova žena je pravo odkritje radiškega društva. Brez vsakršne treme je zableščala sredi predstave, v vsakem trenutku odlično obvladajoča svojo vlogo. Šimi Ogris, gotovo najbolj rutiniran, je skorajda edini tudi z mimiko obraza podajal tekst in, kar je najbolj važno, reagiral na protigrlo. Martin Ogris kot policaj je bil povsem prepričljivo kolesce v mašineriji, brez lastne volje in misli.

Sonja Wakounig

Scenska zasnova je delo Saše Kumpa, režiserju je z napotki pomagala Heino Fischer, lektorsko delo pa je opravil Janko Messner. Tehnična plat predstave je bila v rokah Branka Oražaja, Andrej Lampichler je skrbel za maskiranje, Leni Lampichler pa je za kulisami pomagala s tekstom.

Lepo odlikovanje za Melanijo Zerzer

Med odlikovanimi trgovci, katere je pred kratkim odlikoval predsednik koroške trgovske zbornice Karl Baurecht, je bila tudi znana trgovka Melanija Zerzer iz Sveč. Prejela je častno kolajno za 31-letno samostojno vodenje trgovine. K njenemu odlikovanju ji še prav posebno čestitam!

● Oglas

Sem iz Slovenije in iščem (vsako) delo — po možnosti v gostinstvu in v okolici Klopinskega ali Zablatniškega jezera. Če ima kdo zame kako delo, naj se javi, prosim, na uredništvo NT, tel. 04 63 / 51 25 28 / 22 ali pismeno na naslov: Zofija Dobrovnik YU-62363 Ribnica na Pohorju

Posojilnica-Bank PODJUNA,
sedež Dobrla vas, s poslovalnicami Velikovec, Škocijan,
Šentprimoz in Sinča vas
VABI

člane in varčevalce na

IZLET

v St. Florian in Mauthausen,
ki bo v nedeljo, 1. maja 1988.
Prijava sprejemamo
do 16. aprila 1988.

Tinjski teden za starejše ljudi

„ZBRATI SI NOVE TELESNE, DUHOVNE IN VERSKE MOČI“
Čas: od nedelje, 1. maja 1988,
ob 18. uri, do sobote, 7. maja 1988, ob 13. uri

Spremlja: personal DOMA

Sporod:

● Igralska predstava „Mali princ“ — Antione de Saint-Exupery. Igra lutkovna skupina dunajskih študentov.

● Koncert družinskega tria NOVINA.

● Dan duhovne obnove: „Z Marijo — srečati se s Kristusom“. Predava prof. Cill Kodrič.

● Kako si pomagati pri ohranitvi zdravja? Predavatelj: dr. M. Sterle iz Ljubljane.

● Naše telo — naše življenje. Predavatelj: dr. Stanko Smolnjak, Celovec.

● Sv. maša ob spremljavi ansambla z verskimi pesmimi.

● Predstava mladega copernika KUNAUERJA iz Ljubljane.

● Vsako jutro meditacija z rektorjem Kopeinigom.

Cena: skupno šil. 1490,—
Prijava: čimprej, najkasneje do ponedeljka, 25. aprila 1988

Ali res hočemo skupni slovenski kulturni prostor?

Vprašanje naslavlja slovenski javnosti in še posebej slovenskemu političnemu vodstvu. Lani decembra smo v odprtem pismu (Delo, 7. decembra 1987) javno vprašali: „Ali je skupni slovenski kulturni prostor samo prostorček v Cankarjevem domu in je vse drugo, zlasti tisto, kar delajo, pišejo in mislijo Slovenci zunaj naših meja, „politični kriminal“?“ (Še zmeraj je v NUK poseben policijski prostorček, kjer je „tuji“ slovenski tisk dostopen samo posvečenim.) Odgovor ni bil zadovoljiv niti v besedah, kaj šele v dejanjih. Resnica splošnih fraz o skupnem slovenskem kulturnem prostoru so popolna mlačnost, odsotnost konkretnih spodbud in nepripravljenost spremeniti prakso, ki zamisel takega prostora dejansko onemogoča.

Kričeč primer takega onemogočanja je usoda slovenskega zamejskega tiska. Knjige in revije, ki jih pišejo in tiskajo Slovenci v zamejstvu, si le z veliko muko in zamudo utirajo pot k bralcem in naročnikom v matični Sloveniji, večkrat pa do njih sploh ne morejo. 6. člen zakona o vnašanju in razširjanju tujih sredstev množičnega komuniciranja in o tuji informacijski dejavnosti v Jugoslaviji pravi: „Vnašanje tujih tiskanih stvari v Jugoslavijo je prosto,“ takoj v naslednjem stavku pa dodaja: „Izjemoma je za vnašanje z namenom razširjanja ali za razširjanje tujih tiskanih stvari, ki so po svoji vsebini namenjene občanom Jugoslavije, potrebno dovoljenje.“

V resnici je stvar taka, da izjema postaja pravilo, ki si podreja ves slovenski zamejski jezik. Uvoznik tega tiska firma Adit v Ljubljani prijavlja svoje uvozne namene ljubljanski UNZ, ta pa jih posreduje zveznemu sekretariatu za notranje zadeve v Beogradu, kar je že samo po sebi ponižujoč absurd. Proceduri sledi ponavadi dolgotrajen molk.

Revije in knjige čakajo celo mesece na dovoljenje ali prepoved za uvoz — kakor je čakala na primer ilustrirana izdaja Prešerna, izšla pri Celovski Mohorjevi družbi, kakor je z nedopustno zamudo prišla prepoved za uvoz dveh števil (poletne in jesenske) Celovskega Zvona — revije, katere ugledni sodelavci tostran in onstran meje si zares prizadevajo za uresničevanje skupnega slovenskega kulturnega prostora.

Slovenska kulturna javnost je bila nad takimi postopki že nekajkrat upravičeno ogorčena: po javnih informacijah, da je prišla prepoved iz Beograda, se je ogorčenje, razumljivo, usmerjalo tja, vendar sumimo, da naslov ni pravi. Komaj je mogoče dvomiti, da žig za dovoljenje ali prepoved ne čaka na mnenje nekega (ali nek)h

tukajšnega, slovenskega prebiralca „spornih“ tiskov. Govori se, da je negativno mnenje za obe številki Celovskega Zvona dala tako imenovana „koordinacija“, nekakšno „neformalno telo“, ki se menda ob ponedeljkih sestaja v Ljubljani, sestavljali pa naj bi ga predstavniki najvišjih vodstev DPO — od ZKS, SZDL Slovenije (njen zastopnik je menda Geza Bačić), ZZB do mladinske in drugih organizacij. Ta „neformalna koordinacija“ naj bi potemtakem anonimno (neodgovorno) vedrila in oblačila v ozadju vseh pomembnejših sklepov, ki jih potem podpisujejo druge organizacije, zadevajo pa kadrovske odločitve za skupine, uredništva, ustanove in podjetja vse tja do nacionalne kulturne in vsakršne politike (mogoče celo do takih podrobnosti, da na simpoziju socioloških društev o narodu in intelektualcih, prvotno predvidenem v Cankarjevem domu, ni sta smela sedeti za isto mizo z uvodničarjem dr. Veljkom Rusom iz SR Slovenije, uvodničarja Aleš Lokar iz Trsta in dr. Jože Pučnik iz Zahodne Nemčije). Sum, da mnenje te koordinacije ravna tudi roko urednika v Beogradu, ki pritiska žig na dovoljenje ali prepovedi za uvoz zamejskega tiska, je več ko upravičen.

Zahtevamo, da se ta praksa, ki je — če je informacija točna — v popolnem nasprotju z vsemi samoupravnimi načeli, na katera sicer tako vneto prisegamo, javno in demokratično preveri in — če je res tako, kakor se govori — tudi obsodi. Prvi korak bi bil, da tisti skrivnostni žig za dovoljenja in prepovedi pride odkrito in javno v glavno mesto SR Slovenije. S tem bo omogočeno, da se anonimnost in ilegalnost takega delovanja razkrije, in da tisti, ki v njem sodelujejo, prevzamejo odgovornost zanj pred javnostjo.

Društvo slovenskih pisateljev je med svoje članstvo povabilo slovenske pisatelje od svepovsod po istih estetskih merilih, ki veljajo za sprejem domačih piscev. Kaj so za uresničitev skupnega slovenskega kulturnega prostora storile slovenske nacionalne inštitucije, ki imajo moč in denar? SAZU, da bi v svoje vrste sprejela slovenske razumnike, uveljavljene v svetu? Slovenska univerza, da bi s predavanji, seminarji, simpoziji na domačih tleh izkoristila potrebno znanje naše „tretje univerze“? Slovenska gospodarska zbornica, da bi iz tujine pritegnila slovenski kapital, podjetništvo, inovativnost, inspiracijo? Športne organizacije, da bi popularizirale vrhunske športne dosežke avstrijskih, italijanskih, kanadskih Slovencev? Smo že pomisli na to, da bi pomembne javne razprave, ki zadevajo usodo slovenske naci-

IZ DRUGIH ČASOPISOV

Večer, 1. april 1988

je v celoti, morale omogočiti sodelovanje vsem Slovincem, tudi zamejskim, ki jim je tega mar in ki o tem razmišljajo, imajo svoje mnenja in predloge?

Zahtevamo javne, jasne odgovore na ta vprašanja, še bolj pa seveda na konkretne predloge in spodbude. Šele tako bo postalo jasno, ali nas ovirajo drugi ali pa oviramo predvsem sami sebe. In se bomo lahko tudi javno in demokratično zmenili, ali je zares naša želja in eksistenčna potreba, da na vsakem koraku uresničujemo skupni slovenski kulturni prostor, ali pa smo ošabna, kratkovidna in licemerska nacija, ki samomorilsko zametava materialni, organizacijski, duhovni in vsakršni potencial, po skupni moči skoraj enak tistemu, ki ga imamo doma. Če hočemo biti državna nacija, moramo uresničevati samostojno nacionalno zunanjo kulturno politiko. Če ni dotoka sokov, dandanes predvsem informacij, iz vseh udov in delov narodnega organizma, krnita njegov duh in njegovo telo, zgolj enosmernost rojeva duhovno puščobo, jalovost in končno duhovnega spačka. Sodimo, da imamo Slovenci civilizacijsko pravico, da po svoji lastni potrebi in presoji svobodno prelistamo, beremo ali odložimo (po nepopolnem dosegljivem spisku, ki knjig sploh ne zajema):

Koroška: Naš tednik, Nedelja, Slovenski vestnik, Informacije in komentarji, Družina in dom, Kladio, Mladi rod, Naša luč, Otroki božji, Celovski Zvon, Dialog, Mladje, Morgen-Jutri, Servus, Koroško mladje, Glas Korotna, Koroški koledar, Koledar družbe sv. Mohorja; **Italija:** Primorski dnevnik, Bolletino d'Informazioni degli Sloveni in Italia, Delo, Gospodarstvo (tedenska priloga Primorskega dnevnika), Katoliški glas, Dom (Società cooperativa DOM), Novi list, Novi Matajur, Skupnost (glasilo Slovenske skupnosti), Naša pot, Mladika (mesečnik Založništva Mladika), Emigrant, Čedad (časnik Zveze slovenskih izseljencev), Most, Zaliv, Koledar goriške Mohorjeve družbe, Jadranski koledar; **Madžarska:** Narodne novine, Ljudski koledar; **Argentina:** Meddobje; **ZDA:** Prosveta, Zarja — The Dawn, Ameriška domovina, Nova doba — New Era, Naš glas — Our Voice; **Avstralija:** Vestnik, Nova doba, Svobodni razgovori; **Švedska:** Naš glas, Svobodna misel.

Predsednik društva slovenskih pisateljev Rudi Šeligo in predsednik komisije za zaščito mišljenja in pisanja Venio Taufer

V svojih prostorih v Mladinskem domu, Mikschallee 4, Celovec, brezplačno izposojamo knjige, med njimi:

1. BOHORIZH A: Arcticae horulae succisivae = zimske urice proste. Maribor: Obzorja, 1987. — 331 str.

2. DEVETAK S & M ŠULC & B JESIH: Šolstvo za Slovence na Koroškem — sožitje ali ločevanje? — Ljubljana: Inštitut za narodnostna vprašanja, 1988. — 269 str.

3. FRANKL V E: ... trotzdem Ja zum Leben sagen: ein Psychologe erlebt das Konzentrationslager. — (5. Aufl.). — München: Kösel, 1981. — 197 str.

Slovenska študijska knjižnica

4. KMECL M: Slovenska postna premišljanja. — V Ljubljani: Cankarjeva založba, 1987. — 167 str.

5. KURT Waldheims Kriegsjahre: eine Dokumentation. — Wien: Carl Gerold's Sohn Verlagbuchhandlung K. G., 1987. — 272 str.: ilustr.

6. LEBEN IN ZWEI KULTUREN: Beiträge zum internationalen Volksgruppensymposium Schläining. 25.—28. Mai 1986 / izdali Krščanska kulturna zveza, Slovenska prosvetna zveza. — Salzburg: Verlag Grauwerte im Institut für Alltagskultur. — 180 str.

7. SEM ZALJUBLJEN BIL: slovenske ljudske pesmi / priredil Jožko Kovačič. — Celovec: Krščanska kulturna zveza: Slovenska prosvetna zveza, 1987. — 48 str.

8. STEPHENS M: Minderheiten in Westeuropa. — Husum: Matthiasen, 1979. — 662 str.

9. STÜCKLER V: Duhovnik med okupacijo in revolucijo: spomini nemškega župnika v Mežiški dolini iz vojnih in prvih povojnih let. — Celovec: Mohorjeva založba, 1987. — 128 str.: ilustr.

10. UNTERRICHT UND BILDUNG in den Volksgruppensprachen. — Wien: Braumüller, 1987. — 142 str. — (Ethnos; 29)

VESELIMO SE VAŠEGA OBISKA!

NAŠ TEDNIK — Lastnik (založnik) in izdajatelj: društvo „Narodni svet koroških Slovencev“.

Tisk: Mohorjeva/Hermagoras, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec. NAŠ TEDNIK izhaja vsak petek, naroča se na naslov: „Naš tednik“, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec. Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave: (04 63) 51 25 28. Naš zastopnik za Jugoslavijo ADIT-DZS, Gradišče 10, 61000 Ljubljana, tel. 22 30 23.

Eden najvidnejših slovenskih zgodovinarjev, univ. prof. dr. Vasilij Melik, opozarja v svoji študiji Slovinci skozi čas, izšla je v zborniku Na pragu tretjega tisočletja Mohorjeve družbe v Celju 1987, predvsem na spoznanje, da je znamenita marčna revolucija leta 1848 dala z razvojem naprednih idej in s svobodo tiska možnost za oblikovanje političnih programov. Tako je omogočila tudi znani program Zedinjene Slovenije, ki je nastal dokaj hitro v treh središčih: na Dunaju, v Gradcu in v Celovcu. Po Melikovi sodbi je bila aktivnost na Dunaju, v kratkem središču cesarstva in revolucije, kjer je študiralo nemalo Slovencev, povsem razumljiva. Podobno tudi v Gradcu, drugem univerzitetnem središču, preseneča pa v Celovcu, med

ki se k našemu slavnemu cesarstvu šteje. Mi smo si vsi bratje — Slaveni, Nemci, Italijani, Vogri. Mi vsi eden drugega potrebujemo; vsi vkup se lahko vsakemu sovražniku vbranim — vsak posebej je pa siromak, težko bi se vbrani. Kdor druge zaničuje, samo nemir dela. Vsak naj v svoji deželi domá živi, kakor mu je drago in ljubo . . . Mi Slaveni pa z vso močjo od vsih terjamo, da tudi nas pusté domá po našim živeti: Slovence po slovensko!"

Preproste, a zares zgodovinske besede

V teh preprostih besedah, naj vsak narod živi, kakor sam hoče, je po Melikovem prepričanju brez

slovenskega ozemlja. Od kraja do kraja so začeli natančno študirati narodnostno mejo in ugotavljati podroben obseg slovenskega ozemlja. Zemljevid in zemljepis Petra Kozlerja sta bila prvi večji rezultat tega dela . . . Tedanja ideja Združene Nemčije je selonela na zgodovinskih mejah rimskomnemškega cesarstva in je obsegala tudi češke in slovenske dežele. Podobno je bilo pri večini nacionalnih programov večjih narodov. Revolucionarna ideja Zedinjene Slovenije je bila torej v primerjavi z njimi pravičnejša in naprednejša."

Revolucija poražena, uveljavitev slovenščine

Program Zedinjene Slovenije je imel leta 1848 le peščico prista-

Narodni buditelj koroških Slovencev

Matija Majar Ziljski je kot pomemben slovenski narodni preroditelj na Koroškem in vnet privrženec ilirskega gibanja objavljaj politične članke v Novicah in Sloveniji, v svojih jezikovnih spisih pa predlagal več reform, predvsem v knjigi Uzajmni pravopis slavjanski. Načelno so bili Majarjevi jezikovni poskusi v smeri ilirizma in vseslovenske vzajemnosti nesprejemljivi, razumljivi so bili zgolj kot iskanje rešitve za narodnostno najbolj ogroženo slovensko jezikovno področje. Ziljski pa je nedvomno pomemben kot zbiratelj naših narodnih pesmi in narodopisnega blaga, kot slovanofil in velik narodni buditelj koroških

Matija Majar Ziljski v programu Zedinjene Slovenije pred 140 leti:

„Zdaj se more začeti sreča našega naroda . . .“

tedanjimi slovenskimi bogoslovci.

Zasluge zanjo ima v največji meri Matija Majar, rojen 1809 v Goričah v Ziljski dolini, malodane na robu slovenskega narodnostnega ozemlja, tedanji 39-letni stolni kaplan v Celovcu. Majar je že 17. marca napisal prve besede o slovenskih nacionalnih zahtevah. Objavljene so bile 29. marca v Novicah. Zato je prav, da ob 140-letnici oblikovanja programa Zedinjene Slovenije objavimo znamenite Majarjeve besede:

„Zdaj se more začeti sreča našega naroda, zdaj moremo stopiti, kakor sloboden narod med slobodne narode — mi vsim slobodnim narodom enaki. Vsak narod mora zdaj povedati, kaj si želi. Mi tega zlatega časa ne smemo zamuditi! Ako nič ne poželimo, ali ako poželimo kaj škodljivega — tedaj je za naš narod grob že izkopan . . .“

Kot najpomembnejšo željo navaja Majar, „da boče nam slobodno, da moremo v Sloveniji kakor koli hočemo po malim v šole in v kancilije vpeljati naš slovenski jezik, da nas ne sme noben narod siliti, tuj jezik nam nametovati . . . Ne zaničujemo nobenega naroda,

dvoma izražena misel preureditve cesarstva v federacijo enakopravnih narodov in ureditve slovenskega narodnostnega ozemlja kot samoupravne enote. Čeprav to še ni jasno in izrecno povedano, pa tedaj zato te misli večinoma sploh niso opazili.

Tako je Matija Majar prvi izrazil misel na Zedinjeno Slovenijo, prvi sestavil osnutek za peticijo cesarju, jo začel razpošiljati rodoljubom v razpravljanje in podpisovanje, prvi izdal 5. aprila letak, namenjen preprostim slovenskim ljudem, predvsem onim s podeželja. Po Melikovih zapisih je Majar prvi točno naštel vse dele slovenskega narodnega ozemlja. Sledili so mu Slovinci na Dunaju in v Gradcu.

Po glagolu „zediti se“ je nastal pojem Zedinjene Slovenije, ki se je uporabljal že 1848, utrdil v času taborov in prešel, kakor je v študiji Slovinci skozi čas zapisal prof. V. Melik, v „osnovno slovensko politično terminologijo. Zedinjena Slovenija, naslonjena na naravno pravo, po svoji zamisli načelno ni segala preko tedanjih etničnih mej; zajemala je le tuje jezikovne otoke sredi strnjenege

šev. Za njegovo uresničitev praktično ni bilo večjih možnosti: narodno gibanje je bilo še slabo organizirano, Zedinjena Slovenija je bila preveč nenavadna, zoper stoletno tradicijo, zdela se je nerealna, že kar fantastična. Pa tudi zavednih, podjetnih in v narodnostnem pogledu nepopustljivih Slovencev je bilo v Majarjevem času zelo malo. V. Melik: „Zunanjih možnosti za uresničenje Zedinjene Slovenije in preureditve avstrijskega cesarstva v zvezo enakopravnih narodov pa je bilo v tem revolucionarnem času več ko kdaj pozneje.“

Bržkone srečno naključje za Slovence tedanje dobe: revolucija je bila poražena, toda zadovoljni so lahko bili z nekaterimi pomembnimi narodnimi pridobitvami. Avstrijska vlada je namreč uradno sprejela ime „slovenski jezik“. Slovenščina je bila za slovenske dijake uvedena kot učni predmet v gimnazijah. To je bilo izredno pomembno, kajti poslej so znali slovenski izobraženci pisati slovensko, skratka, obvladali so materinski jezik! Tako smo dejansko dobili prave slovenske izobražence.

Slovencev. Kot Jarnikov sodalavec je bil v tesnih stikih s Stanikom Vrazom in s češkimi narodopisnimi pisatelji, zlasti z Boženo Němcevo. Pošiljal ji je ziljske pravljice, da jih je prevajala v češčino in tako širila slavo slovite ziljske svatbe. Med našimi rojaki je Ziljski znan tudi kot odločen bojevnik za slovenščino v celovških šolah in za ustanavljanje novih šol, zavzemal se je za ustanovitev družbe, ki bi izdajala slovenske knjige. Bil je prvi, ki je sprožil v javnosti zahtevo po enakopravnosti slovenskega jezika v šolah in uradih.

Matija Majar Ziljski spada med naše največje narodnjake, čeprav se je teoretično ukvarjal z ilirščino, ki ji je pripisoval velik jezikovni pomen v znani knjigi, v Pravih, kako izobraževati ilirsko narečje i u obče slovenski jezik. Kot zavednega Slovenca ga je preganjala tudi cerkvena gosposka. Zato se je moral kakor Andrej Einspieler umakniti iz Celovca in je konec svojega življenja, posvečenega boju za naše narodnostne pravice, zagrenjen in skoraj slep preživel v Pragi. Umrl je 31. julija 1892, pokopan je na praških Olšaneh.

Rubriko pripravlja in ureja Ivan Virnik • Rubriko pripravlja in ureja Ivan Virnik • Rubriko

Ekскурzija ZKP

Kakor vsako leto organizira „Zveza koroških partizanov“ tudi letos potovanje po svetu, tokrat, na splošno željo, ekskurzijo na Dunaj in okolico. Vodil nas bo dr. Tone Jelen. Predviden je naslednji program:

1. dan, 7. 5. 1988: Zgodaj zjutraj odhod iz Koroške, pri Wiener Neudorfu nas bo pričakoval dr. Jelen, popeljenas v podzemsko jezero — Seegrot-

te Hinterbrühi. Nato mimo Schönbrunna na Kahlenberg, navrh krožna vožnja po Dunaju, proti večeru se peljemo v Tulln v hotel Römerhof, kjer nas čaka večerja, tam bomo stanovali.

2. dan, 8. 5.: Dopoldne ogled Schönbrunna in živalskega vrta, Štefanova cerkev, Virgilova kapela, nato vožnja v Prater.

3. dan, 9. 5.: Obisk Hofburga, vožnja v Donaupark, Donauturm in Austria center.

4. dan, 10. 5.: Ogled mesta in samostana Klosterneuburg, popoldne prosto za ogled in nakupe na Dunaju.

5. dan, 11. 5.: Vožnja iz Tullna preko Kremsa skozi Wachau ob Donavi do Melka, tam ogled znamenitosti. Od tam po avto cesti do St. Pöltna, potem proti jugu preko Mariazella in Kapfenberga proti Celovcu.

Cena celega potovanja je šil. 2610,—, v to ceno so vključena vožnja z udobnim Sienčnikovim avtobusom, vodstvo in

vse vstopnine. Stanovanje v hotelu v dvoposteljni sobah, s prho in WC, za enoposteljno sobo doplačilo šil. 60,— dnevno, zajtrk in večerja. V ponedeljek, 9. 5., ima osebje v hotelu prost dan in večerja ni v navedeni ceni.

Prijave po telefonu; dopoldne 0 42 22 51 37 52, popoldne 0 42 22 21 07 04 ali pismeno na „Zveza koroških partizanov“ 9020 Celovec/Klagenfurt, Tavisserstr. 16.

Za organizacijo potovanja Janez Weiss

● **Pliberk**

SPD „Edinost“ v Pliberku prireja **enodnevni IZLET V BENETKE**
Odhod: nedelja, 24. april 1988, ob 5. uri
Kraj: izpred zadruga v Pliberku
Cena: šil. 290,— (vožnja s klimatiziranim avtobusom, prevoz z ladjo, vstopnina)
 Prijave do 17. aprila 1988 na Posojilnico Pliberk in podružnice, tel. 0 42 35/25 83
 Pristop je možen v Celovcu in v drugih krajih Podjune

● **Šentlipš**

PRIČEVANJA
Čas: nedelja, 17. april 1988, ob 19.30
Kraj: farna dvorana v Šentlipšu
Prireditelj: farna mladina Šentlipš

● **Celovec**

MOŽNOSTI GOSPODARSKEGA PROSTORA ALPE-JADRAN
Predava: A. Mohrenschildt, (S. Vito al Tagliamento)
Čas: torek, 19. april 1988, ob 19.30
Kraj: Hotel Moser Verdino v Celovcu
Prireditelj: Club tre popoli
Diskusijo bo vodil: ddr. Horst Jaklitsch

● **Kotmara vas**

VIGREDNI KONCERT
„S pesmijo v pomlad“
Čas: nedelja, 17. april 1988, ob 14.30
Kraj: ljudska šola v Kotmari vasi
Prireditelj: Slovensko prosvetno društvo „Gorjanci“ iz Kotmare vasi
Sodelujejo: mešani, mladinski in otroški zbor SPD „Gorjanci“, domača instrumentalna skupina, Tamburaški orkester iz Šentjanža v R.

● **Vogrčeh**

SREČANJE Z GLASBENO ŠOLO RAVNE NA KOROŠKEM
Čas: sobota, 16. april 1988, ob 20. uri
Kraj: pri Florijanu v Vogrčeh
Prireditelj: Glasbena šola na Koroškem in SPD „Edinost“ v Pliberku

● **Celovec**

OTVORITEV RAZSTAVE MAJDE ZORKE GAŠPARIČ
„Iščem svoj tao“
Otvoritev razstave: torek, 19. aprila 1988, ob 18.00 uri
Kraj: Mohorjeva knjigarna v Celovcu
Prireditelj: Mohorjeva založba in Krščanska kulturna zveza

● **Celovec**

„ŽENSKA RAZSTAVA“
Čas: do srede aprila 1988
Kraj: kulturna taberna „Pri Joklnu“ v Celovcu
Prireditelj: Kulturno društvo „Pri Joklnu“

● **Železna Kapla**

LOVSKI PLES
Čas: sobota, 16. april 1988, ob 21.00 uri
Kraj: hotel Obir v Železni Kapli
Prireditelj: Lovski zbor Železna Kapla
Za ples igra: Planinski sekstet

● **Celovec**

Predstavitve knjige Reinholda Henkeja
„LEBEN LASSEN IST NICHT GENUG“
Čas: ponedeljek, 18. april 1988, ob 18.00 uri
Kraj: Mohorjeva knjigarna v Celovcu
Prireditelj: Mohorjeva založba in Krščanska kulturna zveza
 Knjigo bo ob navzočnosti avtorja prezentiral urednik Horst Ogris (ORF Celovec-slovenska oddaja).
 Pri predstavitvi bo sodeloval soavtor dr. Valentin Inzko.
 Po predstavitvi diskusija

PROSTI ČAS '88
OD 14. DO 17. APRILA
V CELOVCU

...THERA
 JE
 VIDETI!

● **KOROŠKI AVTOMOBILSKI IN KOLESARSKI SALON**

- K.I.T.,T. – KNIGHT RIDER – ČUDEŽNI AVTO IZ TV-SERIJE „KUMPEL“
- LOVSKA RAZSTAVA IN OGLED TROFEJ
- DNEVNI ORF PROGRAM „Z IGRO KOROŠKEGA RADIA, ŠALO IN ŠOVOM“
- ŠPORTNE DEJAVNOSTI AUSTRIJE-CELOVEC KOT STRELJANJE NA GOL, TEKMOVANJA I. DR.
- PROGA ZA AVTO-MODELE, LASTNI POKAL
- TRAIL-PREDSTAVITVE
- SKOKI S PADALI
- DRUŠTVA SE PREDSTAVIJO

NAGRADNO TEKMOVANJE ZA MESEC APRIL:

1. in 2. nagrada: **PLOŠČI ZA DVE OSEBI**

Nagradi sta darovali

GOSTIŠČI JUENA V ČEPIČAH IN MIKLAJŽ V BILČOVSVU

Mohorjeva knjigarna pa je tudi tokrat dala na razpolago **10 knjižnih nagrad.**

Če ste že našli pravilno rešitev, jo pošljite na:
 Naš tednik, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec

Z nami v

RIM

od 23. do 27. aprila 1988

4x polpenzion, vodič po Rimu za šil. **2980,-**

ZAHTEVAJTE PODROBNEJŠI PROGRAM!
 Dobro opremljeni avtobusi s straniščem in klimatizacijo!

Prijave sprejema avtobusno podjetje

SIENČNIK

9141 DOBRLA VAS, TEL.: 0 42 36/22 19

● Pliberk

POSLEDNI MOŽ

veseloigra v treh dejanjih
Čas: nedelja, 17. april 1988, ob 19.30

Kraj: farna dvorana v Pliberku
Nastopa: farna mladina iz Vo-grč

● Bela pri Železni Kapli

V. SREČANJE VIŽARJEV

Čas: sobota, 23. april 1988, ob 20.00 uri

Kraj: gostilna Podobnik v Beli pri Železni Kapli

Prireditelj: Alpski klub Obir na Obirskem

● Šentprimož

VRAŽJI FANT (John Synge)

Čas: sobota, 23. april 1988, ob 20.00 uri

Kraj: kulturni dom „Danica“ v Šentprimožu

Prireditelj: Slovensko prosvetno društvo „Danica“

Nastopa: Igralska skupina SPD „Bilka“ v Bilčovsu

Režija: Pavli Zablantnik

● Šentrupert pri Velikovcu

Katoliška mladina v Pojduni vabi k mladinskim vesperam, ki bodo v torek, 26. aprila 1988, ob 20.00 uri v Šentrupertu pri Velikovcu.

● Sele

SPOMINSKA PROSLAVA

ob 45-letnici obglavljenja žrtev iz Sel in okolice

Čas: petek, 29. april 1988

Sporod: 19.00 sv. maša v farni cerkvi v Selah, po maši polaganje vencev, kropljenje grobov, recital; 20.00 proslava v farnem domu v Selah, slavnostni govornik: dr. Reginald Vospernik

Prireditelji: KPD „Planina“ v Selah, SPD „Herman Velik“ Sele-Kot, SPD v Borovljah, SPD „Zarja“ v Železni Kapli, SPD „Valentin Polanšek“ na Obirskem in Alpski klub „Obir“

● Celovec

OBČNI ZBOR DRUŠTVA NAŠ OTROK

Čas: torek, 26. april 1988, ob 19.30

Kraj: dvorana Slomškovega doma v Mohorjevi hiši

Prireditelj: društvo „Naš otrok“

● Celovec

Slovenski film

RDEČI BOOGI ali kaj ti je deklica

Čas: četrtek, 21. april 1988, ob 20.40

Kraj: Alternativni kino Wulfenia Celovec

Prireditelj: Slovenska prosvetna zveza

Igrajo: Ivo Ban, Boris Cavazza, Peter Mlakar idr.

● Pliberk

VIGREDNI KONCERT

Čas: sobota, 23. april 1988, ob 20. uri

Kraj: dvorana gostilne Schwarzl v Pliberku

Nastopajo: Graški študentje, Mlada Podjuna, MePZ Podjuna-Pliberk

Prireditelj: mešani pevski zbor Podjuna-Pliberk

● Škofiče

OBČNI ZBOR

Arge-Region-Kultur

Čas: nedelja, 17. april 1988, ob 10. do 12. ure

Kraj: gostilna Anderwald v Škofičah

● Globasnica

LESIČAKOVA PROSLAVA OB 15-LETNICI OBSTOJA MOPZ

„FRANC LEDER LESIČJAK“ in 80-LETNICI SMRTI LESIČJAKA

Čas: nedelja, 17. april 1988, ob 14.30

Kraj: pri Šoštarju v Globasnici

Prireditelj: SPD „Edinost“ v Štebnu

Nastopajo: MOPZ „Trta“ iz Žitare vasi, MOPZ „Kralj Matjaž“ iz Libuč, MOPZ „Franc Leder Lesičjak“ iz Štebna.

Skozi program bo vodil dr. Pavle Zablantnik

● Celovec

Znanstveno srečanje:

„ANŠLUS“ in MANJŠINE V AVSTRIJI

Petek, 15. april 1988

9.00:

Vsa predavanja bodo v predavalnici I Univerze za izobraževalne vede v Celovcu.

Prireditelja: Institut für Zeitgeschichte der UBW Klagenfurt in Slovenski znanstveni inštitut v Celovcu

● Šmihel

BIOLOŠKO VRTNARSTVO

Čas: sobota, 23. april 1988, ob 14.00 uri

Kraj: mala dvorana v Šmihelu

Predava: prof. Edith Santler, Celovec

Prireditelj: Katoliško prosvetno društvo v Šmihelu

● Šentilj

PETA MAŠA IN KONCERT

Čas: nedelja, 24. april 1988, ob 9.30 (sv. maša), nato KONCERT

Kraj: farna cerkev v Šentilju

Pesmi izvaja: Mešani mladinski zbor Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu

● Šentprimož

Katoliška mladina v Pojduni vabi k mladinski maši, ki bo v soboto, 16. aprila 1988, ob 19.00 uri v farni cerkvi v Šentprimožu.

● Bistrica v R.

TOLMUN IN KAMEN — NICHT WAHR JOHANN?

Čas: petek, 29. april 1988, ob 20.00 uri

Kraj: kulturni dom v Bistrici v Rožu

Prireditelj: SPD „Kočna“ v Svečah in SPD Šentjanž

Nastopa: igralska skupina SPD „Dobrač“

Režija: Peter Militarov

● Šentjakob v R.

KOROŠKI SLOVENCİ IN „ANŠLUS“

Čas: ponedeljek, 18. april 1988, ob 19.30

Kraj: mala dvorana v župnišču v Šentjakobu v Rožu

Predaval bo: dr. Teodor Domej, sodelavec Slovenskega znanstvenega inštituta v Celovcu

Prireditelj: Katoliška prosveta Šentjakob v R.

● Šentjakob v R.

V DVOJE NA POTI V ŽIVLJENJE — tečaj za pripravo na zakon

Čas: sobota, 16. aprila (pričetek ob 9.00 uri), in nedelja, 17. aprila (sklep ob 12.30)

Kraj: farni dom v Št. Jakobu v R.

Prireditelja: Referat za družine in Katoliška prosveta v Celovcu

● Železna Kapla

IZJEMA IN PRAVILO (Bertolt Brecht)

Čas: nedelja, 17. aprila 1988, ob 20.00 uri

Kraj: farna dvorana v Železni Kapli

Nastopajo: igralci Katoliškega prosvetnega društva v Šmihelu

Prireditelj: Slovensko prosvetno društvo „Zarja“ v Železni Kapli

● Bilčovs

VIGREDNI KONCERT

Čas: sobota, 16. april 1988, ob 20.00 uri

Kraj: avla ljudske šole v Bilčovsu

Prireditelj: Slovensko prosvetno društvo „Bilka“ iz Bilčovsa

Nastopajo: mešani, moški in otroški zbor SPD „Bilka“, ter Podhumška dekleta iz Rožeka

● Tinje

v soboto, 16. aprila, ob 19.30

Predavanje: EVOLUCIJA, PRIRODOZNANSTVO IN VERSTVO, nem.

Predavatelj: univ. prof. dr. Max Thürkau, Basel

v torek, 19. aprila, ob 19.30

Slavnostno predavanje z župnikom H. J. Weidingerjem

ZDRAVJE SE PRIČNE PRI MIŠLJENJU, nem.

**SLOVENSKI SPORED
AVSTRIJSKEGA RADIA
VSAK DAN
od 18.10—19.00**

Petek, 15. 4. 1988

Koroški avtorji: Milica Hrobath.

Sobota, 16. 4. 1988

Duhovni nagovor (škof M. Pirih). — Voščila (M. Hartmann).

Nedelja, 17. 4. 1988

Selske žrtve: 19. aprila 1943 — pred 45 leti obsojeni v Celovcu.

Pon., 18. 4. 1988

15 let MoPZ „Franc Leder-Lesičjak“ iz Štebna.

Torek, 19. 4. 1988

V živo: pokalna tekma SAK:Wattens

Sreda, 20. 4. 1988

Dobra volja je najboljša.

Četrtek, 21. 4. 1988

Rož — Podjuna — Zilja.

v petek, 22. aprila, ob 19.30
Predavanje: PRAKTIČNA RA-DIESTEZIJA ZA PREPREČITEV BOLEZNI, nem.
Predavatelj: dipl. inž. Paul Artmann, Dunaj

od sobote, 23. aprila, ob 14.30 do nedelje, 24. aprila, ob 16.30
PRIPRAVA NA ZAKON, nem.
Spremljevalec: rektor Jože Kopeinig

Predavatelji: zdravnik, mati, sodnik in duhovnik

v nedeljo, 24. aprila, ob 19.30
VZROKI ZA UMIRANJE GOZDA, nem.
Predavatelj: dipl. inž. Paul Artmann, Dunaj

v petek, 22. aprila, ob 19.30
Predavanje: PRAKTIČNA RA-DIESTEZIJA ZA PREPREČITEV BOLEZNI, nem.
Predavatelj: dipl. inž. Paul Artmann, Dunaj

od sobote, 23. aprila, ob 14.30 do nedelje, 24. aprila, ob 16.30
PRIPRAVA NA ZAKON, nem.
Spremljevalec: rektor Jože Kopeinig

Predavatelji: zdravnik, mati, sodnik in duhovnik

v nedeljo, 24. aprila, ob 19.30
VZROKI ZA UMIRANJE GOZDA
Predavatelj: dipl. inž. Paul Artmann, Dunaj

Zadnji dve tekmi v B-ligi
Selanke za odločitev

Konec tedna bodo Selanke igrale v zadnjih dveh tekmah za odločitev za vstop v državno A-ligo. Marti Oraže, Nada Fojka in Carmen Travnik bodo nastopile v soboto proti Globusu Dunaj in v nedeljo proti Union Oberndorf. Če bi Selankam uspelo dobiti obe tekmi, jim je prvo ali 2. mesto zagotovljeno. Trener Selank Mirko Oraže pa gleda obe tekmi zelo realistično: „Proti Globusu imamo realne možnosti, Oberndorf z državno reprezentantko Fichterjevo pa je gotovo premočen. Remi v tej tekmi bi bil za nas že uspeh.“

Na lestvici posameznikov je Carmen Travnik na tretjem mestu, Nada Fojka je četrta.

Namizni tenis
Podliga: Selani že skoraj v koroški ligi

Po nepričakovanem porazu proti Völkendorfu so Selani visoko premagali Landskron. V odlični formi je igral Mirko Oraže, ki je visoko dobil obe tekmi. Dobro sta igrala tudi Ramouš in Smrtnik. Dve tekmi pred koncem prvenstva so se Selani z 2. mestom že skoraj končno kvalificirali za koroško ligo.

V lestvici posameznikov je Ramouš na 3. mestu, Smrtnik na šestem, Carmen Travnik pa na osmem.

DSG Sele — Landskron 7:0
Oraže (2), Ramouš (2), M. Smrtnik (2), Ramouš/Smrtnik

Völkendorf — DSG Sele 6:1
Ramouš 1

1. KAC	16	15	1	0	100—24	31
2. Sele	16	11	1	4	82—46	23
3. Völkendorf	16	9	2	5	76—62	20
4. Borovlje	16	9	2	5	75—64	20
5. Finkenstein	16	8	1	7	67—74	17
6. Labod	16	5	4	7	67—73	14
7. Vrba	16	4	4	8	61—81	12
8. Brückl	16	3	5	8	62—82	11
9. Landskron	16	2	4	10	53—90	8
10. Seeboden	16	2	0	14	44—92	4

1. razred
DSG Sele II — Wolfsberg 4:6

Bec (2), Kocmanek, M. Smrtnik
S tem presenetljivim porazom so si Selani položaj za vstop v 1. razred znatno poslabšali. Dve tekmi pred koncem prvenstva so točko za Wolfsbergom (27), ki pa ima ob koncu še dva močna nasprotnika.

2. razred
DSG Sele — Liebenfels 6:4

Marti Oraže (3), Nada Fojka (3)
Protivremenu na lestvici so Selani presenetljivo zmagali. V odlični formi sta bili že Marti Oraže in Nada Fojka, ki bosta konec tedna igrali za odločitev v B-ligi.
Končna lestvica: 1. Liebenfels (28), 2. Labod (23), 3. DSG Sele III (22).

3. razred
DSG Sele IV — Podkmos 7:3

Aleksander Mak (3), Užnik (3), Mak/M. Olip
Selani so v 3. razredu igrali letos z naraščanjem in so s tremi zmagami ob koncu na 6. mestu, kar je gotovo že lep uspeh.

Pokalni specialist Wattens čaka na SAK!

Sekcijski vodja SAK
Albin Waldhauser:

„V ospredju je letos pokal!“

Albin Waldhauser je dejal, da je letošnji cilj čisto jasno avstrijski pokal, v katerem ima SAK zdaj celo možnost doseči četrtfinale in se kvalificirati med najboljših osem moštev v Avstriji. Waldhauser: „V prvenstvu nimamo več možnosti za 1. mesto, zato se bomo osredotočili na pokal. V prvenstvu pa nam zadostuje 8. mesto, s tem bi bili že kvalificirani za avstrijski pokal naslednje leto.“ V prvenstvu pa hoče SAK, tako Waldhauser, uvesti v moštvo mlade igralce, katerih ima SAK zdaj že precej.

Trener WSG Wattens
Helmuth Kraft:
V nedeljo imamo še težko tekmo

Trener Matreia mi je že poročal o tekmi SAK — Matrel, trener Šmohorja pa me bo informiral še v nedeljo. SAK je menda doma zelo močan, in je s 45%:55% favorit. V nedeljo imamo doma še težko tekmo proti KIKa Rum, kjer bodo Tropmeier, Löberbauer in Ablinger morali zelo paziti, saj imajo že tri rumene kartone.

SAK z mladimi že zelo uspešen

SAK — Matrel 1:1 (0:1)

SAK: Dalanovič 3, Stern 4, A. Sadjak 5, F. Sadjak 3, Woschitz 2, Vauče 3, Kurasch 4 (64. Kert 0), Velik 4, Kreutz 3, Hanser 3;
Igrišče ASV, 300 gledalcev
Sodnik: Fischer (dober)
Strelica: A. Sadjak (85.) oz. Panzl (35. enajstm.)

Aleksander Kurasch in Erwin Vauče sta igrala prvič od začetka in sta dokazala, da ima SAK vsakakor na razpolago še vrsto talentiranih lastnih igralcev. Tudi Kert, ki je prišel v tekmo pozneje, je pozitivno presenetil. Trener Lojze Jagodič v tej tekmi sam ni igral, tudi Čertov in Burger sta še manjkala. Po napaki vratarja Dalanoviča, ki je ustavljal s roko napadalca, je Matreia povedel na 0:1. SAK je šele v II. polčasu našel svojo igro in je pet minut pred koncem zaslužno izenačil. Kapetan Marijan Velik je s tremi prostimi strelji spravil nasprotnega vratarja v velike težave, z zadnjimi močmi pa tudi s srečo pa so vzhodni Tirolčani odnesli domov točko.

nt-šport

Tirolsko moštvo iz regionalne lige zahod WSG Wattens je nasprotnik SAK v 4. kolu pokala. WSG Wattens je letos v pokalu igral izredno dobro in ni dobil doslej niti enega zadetka. Premagal je v 3. kolu celo Austrijo Salzburg in to kar gladko s 3:0.

WSG Wattens je v regionalni ligi zahod trenutno na 2. mestu in je na domačem igrišču izredno močno moštvo. To se je izkazalo tudi v pokalnih tekmah. Z žrebom v 4. kolu so Tirolčani zelo nezadovoljni, ker so pričakovali nasprotnika iz I. lige. Vrh tega pa se bojijo SAK-a, ki je po njihovih informacijah v pokalu skoraj nepremagljiv nasprotnik.

Wattens je bil pred leti združen s I. ligašem Swarovsky Wacker Innsbruck. Danes je WSG Wattens samostojen klub, sponzor kluba pa je podjetje Swarovsky. V moštvo ni igralcev, ki bi v prejšnjih letih igrali v višjih ligah, le vratar Zaudtke je prišel od I. ligaša FC Tirol.

Poprečna starost igralcev je 24

let, le napadalca Praster (prej pri Šmohorju) in Löberbauer, libero Tropmeier in kapetan Huber so nekoliko starejši.

Kako je prišel WSG Wattens v 4. kolo?

Vils (Tirolska liga)	6:0
SAK Salzburg	2:0
Austria Salzburg	3:0

Kako je prišel SAK v 4. kolo?

SVG Pilsberk	2:1
Kapfenberg	1:0
Vorwärts Steyr	3:2

Regionalliga West

1. FC Dornbirn	17	14	3	0	46:12	31
2. WSG Wattens	16	11	1	4	44:14	23
3. Hohenems	17	10	3	4	28:21	23
4. ASVÖ Puch	17	9	3	5	25:15	21
5. SK Kika Rum	17	8	3	6	34:35	19

Najstarejši na igrišču bil najboljši Fera v 70. min. odločil derbi

Železna Kapla — DSG Sele 0:1 (0:0)

Železna Kapla: Neibersch 2, Truscher 4, Kurasch 3, Jerlich 4, Kock 3, Preschern 3, Kukovica 4, Germačnik 3, Jenschatz 3, Sporn 3, Grubelnik 2, Kaschnig 3.
Sele: M. Oraže 4, Jakopič 4, Užnik 4, Wieser 4, N. Hribernik 4, Olip 4, Oraže 4, Urban 4, Gregorič 5, Travnik 5, Hobel 5 (18. Fera 6).

Železna Kapla, 350 gledalcev
Sodnik: Obwurzer (poprečen)
Strelec: Fera Jože (70.)

Nad 300 gledalcev se je zbralo preteklo soboto na igrišču v Železni Kapli, kjer je gostovalo moštvo iz Sel. Lanski derbi v Selah se je končal neodločeno 2:2, pred tremi leti pa so Selani zmagali v Kapli celo s 3:0.

Tekma se je pričela živo, že v 5. minuti so imeli Kapelčani prvo odlično možnost, ki pa

je bila edina v prvem polčasu. Nato pa prevzeli iniciativo Selani, posebno napadalci Martin Hobel je imel nekaj lepih možnosti, li nekaj zelo lepih možnosti. V drugem polčasu pa je bil mož zmagat trener Jože Fera, saj z neverjetno borbenostjo in rutino je moštvo in v 70. min. po hudi napaki kapelčana vratarja poskrbel za prvi in odločilni gol tek za Selane.

V zelo dobri formi so tokrat igrali selski padalci Hobel, Travnik in Gregorič. Selani doslej odigrali tri tekme na tujem in si prišli kar pet točk. V nedeljo gostuje v Selah moštvo iz Sinče vasi, ki je jeseni premagal Selane kar s 7:1. Bo tokrat narobe?

Mirko Wieser (levo) je štel proti Železni Kapli med najboljše.

SAK gre zelo optimistično v pokalno tekmo. Peter Stern, kapetan Marijan Velik, trener Lojze Jagodič in Arthur Hanser so objubilili, da bodo tudi tokrat dali vse, pa četudi jim bo nasprotnik skušal sleči še hlače.

4. kolo avstrijskega pokala WSG Swarovsky Wattens — Slovenski atletski klub

v torek, 19. 4. 1988, ob 16.45
na igrišču v Annabichlu

Rekli so po tekmi:

Trener Fera: Zelo sem vesel zmage svojega moštva, ki se je tokrat odlično borilo in zaigralo dobro tekmo. Z veseljem opažam, da se igralci od tekme do tekme stopnjujejo. Skrb mi dela naš majhni kader igralcev. Tokrat se je poškodoval še Hobel, upam pa, da bo v nedeljo že lahko spet igral. Po treh uspešnih tekmah na tujem, kjer smo osvojili pet točk, upam, da bomo serijo nadaljevali tudi doma.

Trener Železne Kaple Maxi Mischeuz: Na žalost moji igralci še niso v tisti formi, v kateri naj bi bili. Pred tekmo pa mi je izpadel še napadalec, moštvo sem moral nekoliko spremeniti. Selani pa so tokrat zaslužno zmagali, saj so izpustili še vrsto zelo lepih možnosti.

Alexander Čertov

1. RAZRED D:

1. Valikovec	17	12	2	3	31:17	26
2. Žitara vas	17	10	5	2	24:10	25
3. Sale	17	10	5	2	27:20	25
4. Zrelec	17	9	5	3	37:14	23
5. Sinča vas	17	7	3	7	24:18	17
6. Podkmos	17	4	8	5	15:18	16
7. Železna Kapla	16	7	1	8	25:25	15
8. Galicija	17	5	7	18	18:15	15
9. Šentpavel	17	6	3	8	27:32	15
10. Grebinj	17	5	7	21:26	15	
11. Metlova	17	5	4	8	19:29	14
12. St. Stefan	17	4	9	23:40	12	
13. Reichenfels	17	4	2	11	25:37	10
14. Globasnica	16	2	4	10	19:31	8

Smučarski skoki Zahomčan Müller v evropskem pokalu peti

Zahomčan Kristof Müller je dosegel v sezoni 87/88 v skupnem seštevku tekmovalja za evropski pokal odlično peto mesto. Zmagal je Avstrijec Werner Halm.
Evropski pokal: končna razvrstitev:
1. Werner Halm (Avs) 152, 2. Tomaž Dolar (Jug) 125, 3. Oliver Strihmeier (Avs) 123, 4. Franc Neulandner (Avs) 107, 5. Kristof Müller (Avs) — SD Zahomec 104, 6. Rajko Lotrič (Jug) 95;

Biljard — play-off SBK/Cartrans peti

Slovenski biljardisti so v play-off pretekli teden izgubili kar dvakrat in so z eno zmago in tremi bonus točkami na petem mestu. Prva štiri moštva se bodo ob koncu kvalificirala za B-ligo. 23. aprila igra SBK/Cartrans predodločeno tekmo proti Sinči vasi in Pilsberku.

Bali: Ani Müller 9.

Preteklo nedeljo se je Ani Müller vrnila domov s turneje od svetovnega prvenstva v Avstraliji, Novi Zelandiji in teka na Baliu. Na Baliu je v teku na 10 km tekla osebni rekord (34:23) in je dosegla 9. mesto. Kakor smo že poročali, je Müllerjeva postala na svetovnem prvenstvu na 15 km 39., v svetovnem prvenstvu v kros teku pa se je uvrstila na 98. mesto.

Le točka za Rikarjo vas Mauterdorf — Rikarja vas 0:0

Rikarja vas: Koschmir 4, Wutte 3, Krische 3, Sitter 3, Pöck 3, Weizer H. 3, Jerlich 3, Weizer R. 3, Moschitz O. 3, Mischitz H. 3, Luschnig 3 (60. Ošina, 70. Plautz);

Z zmago bi Rikarja vas imela še možnost na 1. mesto. Zdjaj bo le zelo, zelo težko še uspeti, predpogoj pa je v nedeljo zmaga doma proti Vovbram/Halmburg. Trener Warasch bo imel na razpolago vse igralce, vsi so zdravi. Rikarja vas je na 6. mestu s 17 točkami, vodijo pa Tinje (22).

Dve tekmi, dve zmagi

Štekl, Galo & co strašijo konkurenco

Galicija — Globasnica 0:2
Gole za Globasnico: Klančnik in Blažej

Dve tekmi so Globašani v igri odigrali in pod vodstvom novega trenerja Šteklja je Globasnica osvojila že kar 4 točke. To kolo pride v Globasnico St. Stefan, katerega morajo Globašani na vsak način premagati, če hočejo tudi naslednje leto igrati v 1. razredu. Po zadnjih dveh tekmah so seveda vsi optimistični, konkurenca pa je v 1. razredu prestrašena, saj nihče ni računjal več z Globašani.

Novi trener Pavle Štekl je osvojil že 4 točke.

Legionar Djurič novi režiser
SCA Šentvid — ASKŠ Šmihel 1:1 (1:1)

Šmihel: Leitgeb 3, Pajenk 3, Buchwald 2, H. Krausler 2, Djurič 4, Blažej 4, W. Krausler 4, Kaiser 2 (Motschlinik 0), W. Berchtold 3, (73. Drobesech 0), H. Berchtold 2;
Šentvid, 150 gledalcev
Sodnik: Reschenauer (dober)
Strelica: Tamegger (39.) oz. W. Berchtold (19. enajstm.)

Zelo važna točka za Šmihel v Šentvidu. Že v 19. minuti je Willi Berchtold po prekršku na Krauslerja izkoristil enajstmetrovko, toda potem je manjkal Šmihelčanom enostavno dober napadalec, ki bi lahko že odločil tekmo. Po odhodu Ramuscha na Rudo v Šmihelu ni igralca, ki bi sam znal dati gole. Čeprav v sredini odlično vodi režijo legionar Djurič, napadalcu njegovih podaj ne znajo izkoristiti.

Legionar Djurič je letos presenetil.

Preveč hektike pa nedvomno po nepotrebnem vnaša v igro trener Egon Pajenk sam. V nedeljo doma proti ASV bo Šmihel nastopil komplet, navijači pa pričakujejo prvo zmago v vigradni sezoni.

Lojze Kužnik

Bilčovščani z novimi dresi: gradbeni podjetnik Alois Ogris iz Bistrice je podaril bilčovškim nogometašem garnituro dresov, s katerimi naj bi letos uspešno zaključili prvo leto v podligi.
Na silki stoje od leve: podjetnik Alois Ogris, blagajnik G. Suppanz, predsednik Franc Gasser, Schellander, J. Kuess, Pesjak, W. Kuess, Bürger, L. Krainer, trener Thuller, pomočnik trenerja Quantschnig, sekcijski vodja Haslauer; **spredaj:** predsednik A. Suppanz, A. Quantschnig, Partl, Petschar, Schaunig, F. Quantschnig, Stojilkovski, Ogris, mag. H. Krainer;

Pogumen nastop šmihelskih domačih igralcev

V nedeljo, 10. aprila 1988, so igralci Katoliškega prosvetnega društva uprizorili pod spretno režijo Micke Opetnik in Marjana Belina Brechtovo igró „Izjema in pravilo“. Igra prikazuje veliko razpoko med bogataši in reveži, oblastjo in navadnim ljudstvom, med gospodarji in hlapci.

Neki trgovec (Igor Kraut) si je najel za svojo službeno pot vodiča (Peter Kert) in nosača (Franc Wutte). Ker je hotel v mestu kot prvi zaključiti zanimiv in dragocen nakup, je s svojim spremljevalcem vedno grdo ravnal. Preden pa so se odpravili na nevarno pot skozi puščavo, je trgovec zgubil vse zaupanje v svoja dva uslužbenca.

Od samih domišljij in od samega strahu je odpovedal službo vodiču. Tako sta trgovec in ponižani nosač šla sama na nevarno pot. Sredi potoja pa je nosač pozabil pot, ki mu jo je svetoval krčmar (Mirko Kaiser). Zgubila sta se v puščavi. Trgovec je od same jeze, da ne bo prišel pravočasno do uspešnega zaključka, ravnal z nosačem nečloveško in brezčutno. Ko sta ponoči legla spat, se je nosač usmili svojega gospodarja in mu hotel ponuditi kapljico vode, ki mu jo je skrivaj dal na pot vodič. Trgovec pa je iz samega strahu, da ga hoče ubiti s kakšno

pečjo, nastavil pištolo in ga neusmiljeno usmrtil.

Vdova (Kristina Jernej) je tožila trgovca in zahtevala odškodnino. Do kakšnega zaključka je prišel sodnik (Anzej Bricman), pa izpove naslednji song (songi oz. pesmi so komentirali na svoj način igró): „Družba prav vsaka na ves glas kriči: pri nas je pravičnost na oblasti! Hkrati pa svoje zakone kroji tako, kakor prav je vladajoči kasti. Zato sodišče išče priložnost, da dejstva prikoji, ker brez dvoličnosti pač ni pravičnosti. Moralno je in pošteno je, vsem zakonom zadoščeno, da je sovražnik družbe obsojen na smrt.“

Seveda je priporočljivo, da bi si ogledali igró ravno v času spominskega leta, ko se spominjamo vseh žrtev in hudega ponižanja. Igra, ki je postavljena v kitajsko puščavo Ja-hi, je zahtevala od gledalca veliko pozornosti. Škoda bi bila, če bi gledalec zamudil kako globoko misel, ki jo je napisal

Prva vrsta (z leve): Marko Dlopst, Albert Krajger, Franc Wutte, Marko Gril; 2. vrsta (z leve): Andi Krištof, Betina Čebul, Anzej Bricman, Krista Jernej, Peter Kert, Mirko Kaiser; zadnja vrsta (z leve): Franc Trap, Igor Kraut, Kati Kert, režiserja Micka Opetnik in Marjan Belina.

Brecht. Marsikdo je pri igri prepoznal svojo okolico. Tudi naš slovenski narod je podložen velikemu gospodarju. Oblast nam zapisuje vedno nove zakone, mi jih moramo sprejeti skoraj brez vsakega ugovaranja. Nismo v drugi svetovni vojni doživeli krute vsebine Brechtove igró, ko so nemški gospodarji na račun našega naroda brezčutno in grdo gradili svojo velenemčijo?

Šmihelskem igralcem (igrala sta še Marko Dlopst in Franc Trap) velja naše priznanje, da so se opogumili in so uprizorili z veliko samozavestjo igró enega najpomembnejših dramatikov našega stoletja. Kljub zahtevnemu besedilu, ki so ga igralci jezikovno dobro obvladali, jim je uspelo nagovoriti polno dvorano šmihelskega

farnega doma. Petje songov ob glasbeni spremljavi Alberta Krajgerja, Betine Čebul in Marka Grila ni uspelo, treba pa je omeniti, da nekateri igralci niso izvrstni pevci, so pa kljub temu zelo pogumno nastopili. Posebno razveseljivo pa je, da šmihelski igralci vsako leto postavijo na oder vsaj eno igró. Vse premalo posvečamo tej kulturni dejavnosti svojo pozornost. Z igranjem iger imajo mladi igralci tudi možnost za jezikovno šolanje. Zato je treba najti čimveč časa za vaje, kar se na žalost na naših odrih ne upošteva vedno in povsod.

Šmihelskim igralcem pa želim, da bi s svojim komadom še nastopali v drugih krajih na Koroškem in zunaj meje.

Bernard Sadovnik

Vogrška farna mladina je s „Poslednjim možem“ vrnila Žvabekarjem gostovanje ob pustu.

„Poslednji mož“ v Vogrčah in Žvabeku

Na velikonočni ponedeljek je farna mladina iz Vogrč razveselila domačine z veseloigró „Poslednji mož“. S to igró so na belo nedeljo gostovali tudi v Žvabeku in tako vrnila Žvabekarjem gostovanje ob pustu.

Veseloigra, ki pa je hkrati zelo poučna, opisuje družino, v kateri je oče „poslednji mož“, pravi tiran, ki ukazuje in nadzoruje vso družino. Odlično ga je igral Lojze Kerbitz. Vsi so živeli v nekem strahu, bilo je neznosno. V družino pride mladi gospod Soder (Pepej Polesnig), ki se je zaljubil v eno njegovih hčerk. Gospodarja na moč hvali in si z zvijačo pridobi njegovo zaupanje. Ko „poslednji mož“ sicer na boleč način spozna, da ga ima vsa družina za tirana, nasilneža — kar je bilo delo gospoda Soderja —, se popolnoma spremeni in v družini zopet zavladata mir

in razumevanje. Mladi gospod Soder pa kot plačilo dobi njegovo hčerko. Pa tudi njegova druga hčerka in sin si izbereta prijatelje po lastni volji.

Mladi igralci, po večini sami novinci, so se v vloge lepo vživeli in to igró zelo dobro zaigrali. Bili so s pravim navdušenjem na delu. V nadaljnjih vlogah pa so nastopili še: Katja in Cvetka Prutej, Marija in Eric Nachbar, Mihaela Butej, Manfred Krainz, Herman Enzi in kot mati Marija Polesnig. Čutilo pa se je tudi, da je bil v ozadju izkušen režiser, to je vogrški župnik Vinko Zaletel. Tako Vogrjapi kakor tudi Žvabekarji so se ob tej igri od srca nasmejali in so farni mladini iz Vogrč bili hvaležni za to lepo kulturno prireditev.

Naslednjo nedeljo pa bodo vogrški igralci to igró ponovili tudi v Pliberku.